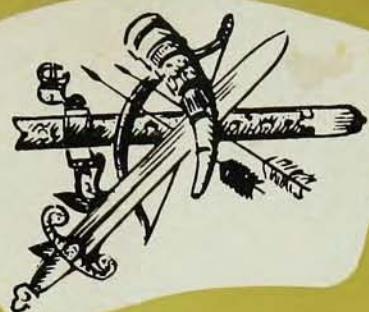

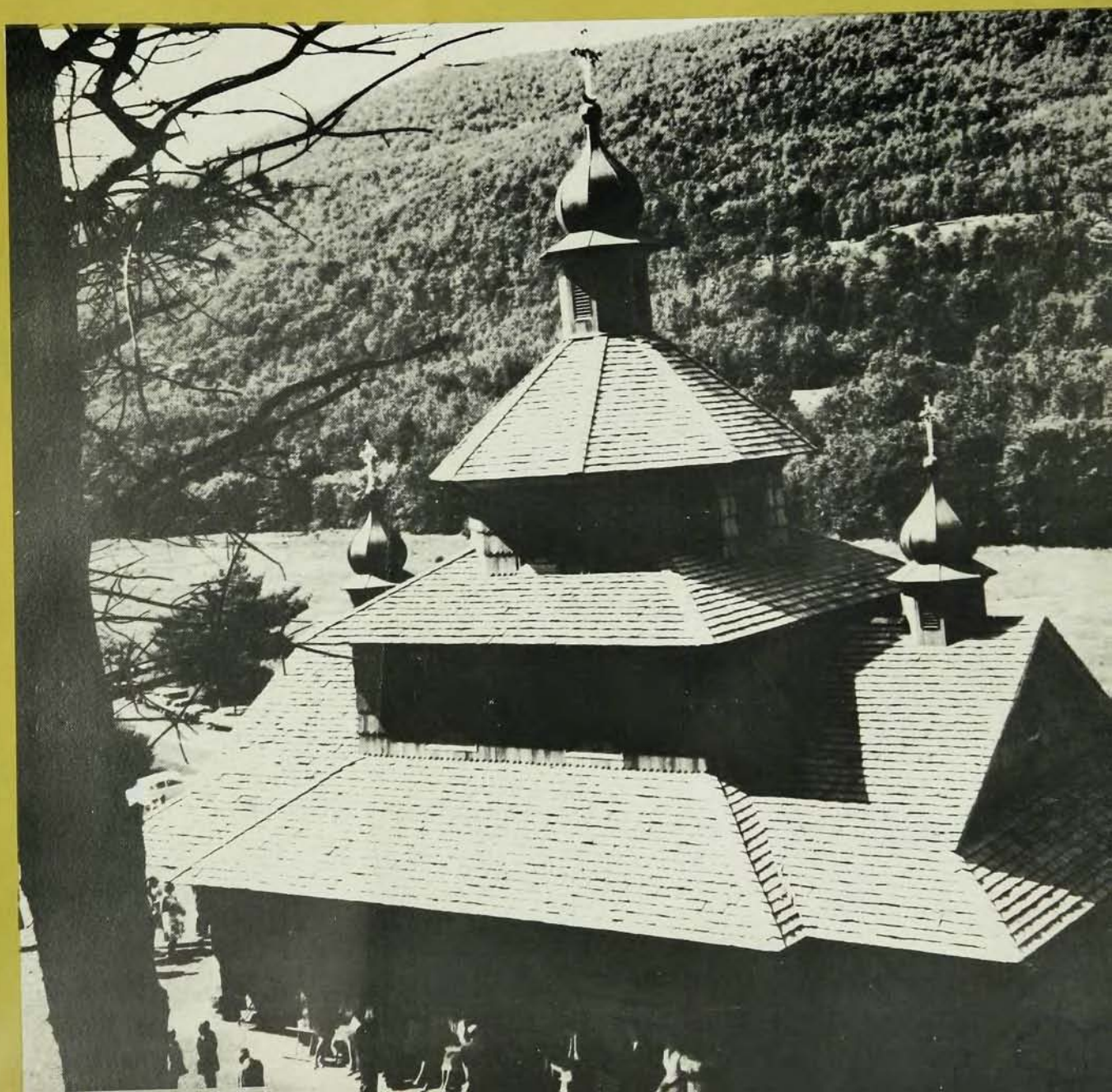

ЮНАК

ЛИПЕНЬ
СЕРПЕНЬ

1966

JULY
AUGUST

РІК IV
Ч. 7-8 (37-38)
ЛИПЕНЬ - СЕРПЕНЬ
1966

При підготовці цього числа працювали такі ілюстратори:
пл. розв. Хр. Велигорська, пл. розв. Л. Волянська, ст. пл.
Е. Ковшевич, ст. пл. Т. Геврик, С. Лада, Б. Певний, Ю.
Савицький, пл. сен. В. Пилишенко.
На обкладинці: Церква в Гантері.

Зміст

Сторінка

- 1 3 гаври Старого Вовка
- 1 Історичний календар
- 2 Сучасні визначні українці
- 3 Гутірка Старого Вовка
- 4 Молоді про Івана Франка
- 6 І. Франко — О. Залеський: Із днів журби
- 8 Олесь Бердник: Потоплені роки
- 11 Іван Керницький: Це було в ту ніч
- 13 Юрій Лось: Ракети, електрони і ...ми!
- 14 Подруга Оля: Пластункам на вушко
- 15 Поради Подруги Дади
- 15 Гутірка Деді Юрка
- 16 Молоде перо
- 17 Що читати?
- 18 Наша хроніка
- 20 Новий театр
- 20 Висліди змагу юначок у США
- 21 Мандрівка — фотоспомин
- 22 Шерльок Голмс — король детективів
- 23 Спорт
- 24 Усміхнися!
- 25 Загадки
- 26 Лябіринти
- 28 Розв'язки загадок

"Юнак" — журнал пластового юнацтва. Появляється щомісяця.
Видає Головна Пластова Булава. Головний референт видань ГПБ —
пл. сен. Юрій Пасецький, ЛЧ, Редагус колегія. Головний редактор —
пл. сен. Любомир С. Онишкевич, См. Члени редакційної колегії:
пл. сен. Лариса Залеська-Онишкевич, ПС, пл. сен. Ольга Кузьмович,
Гр., і пл. сен. Омелян Тарнавський, ЛЧ. Наліпка — пл. сен. Ярослав
Елиїв. Головний адміністратор — пл. сен. Омелян Тарнавський.

Річна передплата: США і Канада — 5.00 дол., Австралія —
1.10.0, Австрія — 90 шіл., Аргентина — 250 пез, Бразилія — 200 кр.,
Велика Британія — 1.0.0, Німеччина 10 н.м., Франція — 15 фр. Ціна
одного числа у США і Канаді — 50 центів.

Редакція застерігає собі право виправляти мову, як теж скоро-
чувати й виправляти одержані матеріали згідно з пластовою тер-
мінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнаць-
кого віку читачів.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mr. L. ONYSHKEVYCH, Nassau Garden Apts, 19, 180 Franklin Cor. Rd., Trenton, N. J., 08638, U.S.A.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: YUNAK MAGAZINE, 2199 Bloor Street West, Toronto 9, Ontario, Canada

YUNAK — a Ukrainian Monthly Magazine, published by PLAST, Ukrainian Youth Ass'n, 2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont.

Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of Postage in cash.

З НАВРІ СТАРГО

Дорогі Подруги й Друзі!

Вісімдесят років тому, 9-го серпня 1886 року народився основоположник Українського Пласту проф. д-р Олександр Тисовський, відомий усім пластунам і пластункам під псевдом «Дрот».

З нагоди цього ювілею всі ми з ЮНАКА — Редакція, Адміністрація, отже і я, Старий Вовк, усі ми бажаємо нашому Дорогому Дротові щастя, здоров'я та багато, багато літ дальшої плідної праці на громадській ниві. Ми вітаємо нашого Засновника Пласту з його вісімдесятилітнім ювілеєм, а рівночасно дякуємо йому:

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

на місяці липень і серпень

- 8. 7. 1659 р. Гетьман Іван Виговський розгромив москалів під Конотопом.
- 27. 7. 1649 р. Перемога гетьмана Богдана Хмельницького над поляками під Збаражем.
- 27. 7. 1672 р. Гетьман Петро Дорошенко розбив поляків коло Четвертинівки.
- 4. 8. 1687 р. Івана Мазепу вибрано гетьманом України.
- 14. 8. 988 р. Хрищення України-Руси.
- 15. 8. 1856 р. 110 років тому народився письменник-поет Іван Франко.
- 16. 8. 1649 р. Перемога Богдана Хмельницького під Зборовом.
- 17. 8. 1245 р. Перемога короля Данила над мадярами.
- 30. 8. 1673 р. Великий похід кошового Івана Сірка на Крим.
- 31. 8. 1919 р. Злучені українські армії УНР і УГА увійшли у Київ.

● за нашу прекрасну організацію Пласт, яку він нам дарував;

● за всі ті прекрасні хвилини, за всі ватри, мандрівки, табори, за всі спомини, які ми пережили в Пласті;

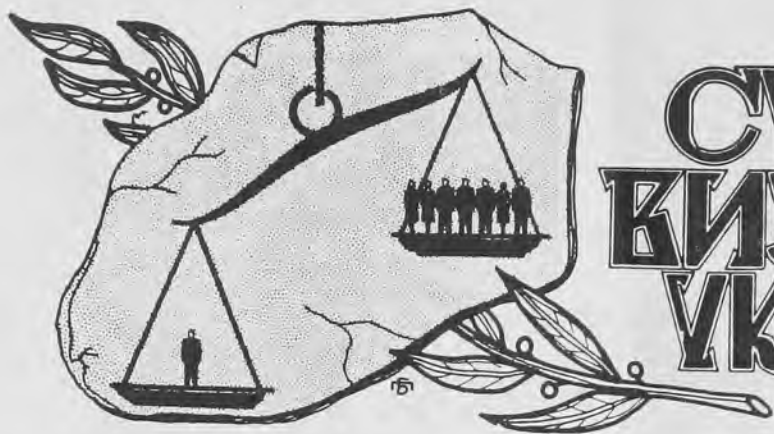
● за всі ті скарби в нашій душі, які ми вивнесли із Пласту;

● за стрункі лави пластунів, за сміх дітей, за Велику Гру, за всі ті ізмарагди, які дав Україні Пласт.

І думаю, Дорогі Подруги і Друзі, що Ви всі те саме відчуваєте до нашого Дрота, що відчуваємо ми — співробітники ЮНАКА. І тому ми посилаємо ті бажання, ту подяку, цей пластовий поздоров нашому Основоположникові від усіх нас, від великої пластової родини ЮНАКА, від усіх Вас, Читачі та Читачки, де б Ви не були!

І я певний, що багато дехто з Вас пришле ще окремий привіт нашому Дротові з нагоди його ювілею.

Ваш Старий Вовк

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ УКРАЇНЦІ

Проф. ЮРІЙ ШЕВЕЛЬОВ (ШЕРЕХ)

Коли Ви зайдете до кабінету проф. Юрія Шевельова у Колумбійському університеті, перша реакція, мабуть, буде перевірити, чи це правильні двері. Ви ж мали намір зайти в кімнату мовознавця, а тут — на стіні — ніби табеля хемічних первнів.

Але Ви на добрій адресі: табеля на стіні не показує порядку хемічних первнів Менделєєва, а це показ

Шевельова розвитку деклінації праслов'янської мови. Цей високий, спокійний середнього віку професор є одним із небагатьох знавців праслов'янської мови, що була вживана ще три тисячі років тому. Уживали її, але нею не писали, отже, на ніяких документах чи знахідках старовини вона не записана, а нею перестали говорити 800 років до народження Христа.

А проте, її і сьогодні важливо знати, бо ж із тієї праслов'янської мови розвинулися всі слов'янські мови, у тому й українська.

Сучасним мовознавцям — калібру проф. Шевельова — удалося науковим способом відтворити праслов'янську мову. Тому у мовознавстві, як і в фізично-природничих науках, уживають подібних метод у дослідях. Отож не дивно, що табеля, яку зладив проф. Шевельов, така подібна на перший погляд до табель, що висять у хемічних лабораторіях.

«Читачі «Юнака» ще готові перестрашитися моєю табелею, а тоді я не буду мати студентів» — пожартував проф. Шевельов.

Але студентів йому не бракує. Самих тільки кандидатів на ступень доктора філософії в нього є аж десять. Усі вони пишуть докторські праці, що він їх мусить прочитати бодай тричі

і давати часті поради кандидатам у їхніх дослідях.

Крім того проф. Шевельов викладає такі курси, як от — слов'янська філологія, структура російської мови, історія української і білоруської мов, старо-церковна слов'янська мова і праслов'янська мова.

Про цю останню мову проф. Шевельов написав книжку, яка вийшла минулого року у видавництві Колумбійського університету і в німецькому видавництві Вінтера у Гайдельберзі, під наголовком «A Pre-History of Slavic». Ті, кого цікавить, як мовознавці відтворили мову, вживану тисячі літ перед їхнім часом, довідаються про це із передмови до тієї книжки.

А стара церковно-слов'янська мова — пояснює проф. Шевельов — це штучна мова, яку вживали в дев'ятому, десятому й одинадцятому сторіччях у церковних книгах і документах. У розмовах нею не користувалися.

Усі курси, що їх викладає проф. Шевельов, є на подипломовому («греджуєт») рівні, тому всі його студенти — це люди, які вже мають за собою перший університетський ступень і які вивчають мовознавство як спеціальність.

Для проф. Шевельова мовознавство стоїть на першому місці зацікавлень, хоч він також добре знаний як Юрій Шерех — літературний критик. Це він пояснює так: під час другої світової війни не було як працювати у мовознавстві, не було доступу до наукових джерел, тоді він почав займатися — з конечности — літературною критикою і на протязі десятих років він написав низку статей та есеїв під псевдонімом «Юрій Шерех». Нещодавно у Видавництві «Пролог» у Ньй-Йорку вийшла збірка його праць із того часу. (Докінчення дивись стор. 5)

У МАНДРИ, У МАНДРИ

Гарячі дні серпня... Так хочеться мандрувати! Тягнуть сині шпилі гір, таємничі ліси, зимні потоки, розкішні озера... Манить природа, рух, запашний подих срібlistих полян.

Манять табори! І ми покидаємо душне місто, вдягаємо наплечник і мандруємо... Хто човнами по водах, хто з альпіністами у високі верхи, а хто може й літаком у білі хмари? Не один з нас буде брати участь у далекій мандрівці в Скелястих Горах у Канаді; але майже кожний з нас візьме участь хоч в одному таборі чи мандрівці.

І з тих таборів, мандрівок, зустрічей, курсів ми повернемось восени повні сил, повні заправи, бадьорости, пластового духа, охоти до змагань життя... І ці незабутні дні в таборах, на вільному повітрі дадуть нам енергію повернутись до школи, набиратись знання, досягати всіх нових перемог.

І напевно кожний з нас мандруватиме СИЛЬНО, КРАСНО, БИСТРО. Та чи кожний з нас тямитиме за букву «О» в нашому пластовому гаслі? Чи пам'ятатимемо, що пластун завжди мандрує «ОБЕРЕЖНО»?

Обережним треба бути завжди — щохвилини, щомиті. На кожному перехресті в живому місті може переїхати нас авто. Скільки інших небезпек чигає на нас у нашому щоденному житті? Та до цих небезпек ми звикли, з ними боремось щодня. Зате вліті, коли ми, «мішухи», виїдемо в природу, на табір чи в мандрівку, нас чекають нові небезпеки, до яких ми не звикли, яких ми не знаємо. І тому обережність нашу треба подвоїти.

Щоб ти не робив — завжди пам'ятай про БЕЗПЕКУ! Чи Ти на воді, чи в човні, чи в горах, чи донебудь — завжди треба дотримуватись правил безпеки. Пам'ятай — дивись, куди ступаєш, головню в горах, бож так легко впасти і зламати собі ногу чи руку! Пам'ятай — на воді дотримуйся правил безпеки, бож так легко напиться води чи й утопитися! Вакації — це час, коли Тобі має бути приємно — а чи приємно Тобі із зламанною ногою?

А випадків тих так легко ж оминати! Вони не потрібні зовсім. «Стереженого Бог стереже», каже стара козацька приказка. І якщо Ти лише

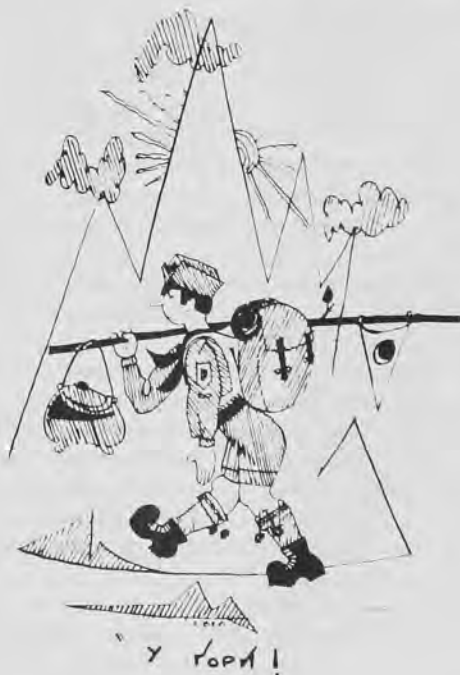
притримуватимешся правил безпеки, Тобі не буде нічого загрожувати в природі, — бож там багато безпечніше, як у місті! Треба лише думати.

Бож пам'ятай — якщо Ти неуважний, Ти нараджуєш не лише себе, але й інших. Своім упадком можеш потягнути й інших у долину, перевернений човен змочить не лиш Тебе, але й Твоїх товаришів. А якщо Ти провадиш інших, якщо Ти братчик чи гуртковий, чи курінний, чи булавний на таборі — то Ти дослівно береш у свої руки життя і безпеку своїх підвладних, — і Ти відповідальний за них. Одна неувага, один необдуманий учинок — і Ти можеш наразити на небезпеку інших!

Це не означає, що Ти маєш усього боятися. Ні! Умерти можна і в ліжку. Але завжди треба пам'ятати, що відвага і дурнота — це дві різні речі. Зате ОБЕРЕЖНІСТЬ І ВІДВАГА це дві сторони тієї самої монети.

Тож — щасливої і веселої мандрівки!

Ваш Старий Вовк

З НАГОДИ ЮВІЛЕЙНОГО РОКУ ІВАНА ФРАНКА

Після того, як Іван Франко здав матуру (закінчив гімназію, тобто середню школу), його манили до себе широкі обрії людської культури та науки. Тому він вступив на філософічний факультет у Львівському університеті. Там у студентському органі «Друг» він друкував свої поезії. У цьому часі почав Іван Франко провадити свою громадсько-політичну діяльність. Написав він широко відому поему «КАМЕНЯРІ», «БОРИСЛАВСЬКІ ОПОВІДАННЯ» та інші твори громадського характеру. Пізніше він виїхав студіювати до Відня, де одержав ступінь доктора філософії за наукову працю «Варлаам і Йоасаф».

Коли Франкові було 42 роки, у 25-ту річницю своєї літературної діяльності, він був незаперечним національно-літературним авторитетом. Це був час, коли він стояв на вершці своєї літературної та журналістичної творчості. Уже бачили тоді світло денне його численні твори, як «В поті чола», «З вершин і низин», «Украдене щастя», «Для домашнього вогнища», «Зів'яле листя», «Мій ізмарагд», «Борислав сміється», «Захар Беркут», «Іван Вишенський». Не можна поминути вкладу Івана Франка і в дитячу літературу. Усім нам відомий його, невмирущий «Лис Микита», «Абу Касимові капці» та «Пригоди Дон Кіхота».

За свої заслуги на літературно-науковому полі став Іван Франко дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка (НТШ) і співредактором «Літературно-Наукового Вісника». Там він друкував твори визначних своїх сучасників, як от — Лесі Українки, Михайла Коцюбинського та Ольги Кобилянської. Часто він також зустрічався і дискутував із письменниками Василем Стефаником та Лесем Мартовичем. Поруч із його іменем ідуть упарі імена таких відомих одиниць: Микола Лисенко (композитор), особистий знайомий і приятель Франка, Філарет Колесса (музикознавець і науковець), Михайло Грушевський (історик і науковець), письменник Михайло Черемшина та інші. Усі вони співжили або співпрацювали із поетом.

На вершці Франкової поетичної творчості незаперечно стоїть «МОЙСЕЙ». Це поема, яку мабуть, сам поет уважав найкращим своїм твором, і наприкінці свого життя, уже хворий і спаралізований, іздив її читати по різних містах Галичини і Буковини. Поема алегоричного характеру про український нарід робила величезне враження на слухачів.

1916 року, коли поетові було всього 60 років — він помер. На його смерть відгукнулись часописи багатьох чужих народів, а українське

Іван Франко в студентські роки.

Малюнок І. М. Скобала.

громадянство поставило в 1933 році на його могилі у Львові чудовий нагробник — пам'ятник каменяря — праці знаного скульптора Сергія Литвиненка.

1966 рік — це ювілейний рік для святкування 110-ліття з дня народження і 50-ліття смерті Івана Франка. Це рік, який дає нам змогу згадати великого поета і борця. Це надає нам свого роду обов'язок — ставати в обороні його справжнього українського патріотичного обличчя — таки за його власними словами:

*«Не пора, не пора, не пора москалеві й ляхові
служить...»*

або

*«Росіє! Де лиш ти поставиш стопи,
Повзе облуда, здирство, плач народу...
Ти тиснеш і кричиш: «даю свободу!»
Дреш шкуру й мовиш: «двигая культуру!»
Ти... мов упир із серця соки ссеш...»*

пл. розв. Міка Романець
гурток «Верболози»
12 кур. ім. Олени Теліги
Торонто

«МОЙСЕЙ» ІВАНА ФРАНКА

Іван Франко написав «Мойсея» на основі свого власного переживання і свого ставлення до свого рідного народу, як його духовий провідник після сорока років праці для добра народу. Так, ми можемо легко зрозуміти, чому Франко показав, на основі біблійних тем, його боротьбу для піднесення українського народу.

Поема «Мойсей» поділена на три частини. У першій частині ми бачимо табір Ізраїльтян розложений на рівнині Моави, недалеко кордону Обіцяного Краю. Люди випроваджені Мойсеєм з Єгипту, знаходячись у пустині, згубили всю надію ліпшого життя у майбутньому. І як два бунтарі Датан і Авирон повстають проти Мойсея, 250 синів Ізраїля радо слухають і проголошують, що як хтонебудь скаже, що він є пророк і говорить в імені Єгови, вони мають право цю особу укаменувати.

Мойсей відважно остерігає людей, що їх поведінка є проти закону Єгови, і як приходить час Мойсея убити, ніхто руки не підносить, бо всі є настрашені його очевидною владою.

Друга частина показує Мойсея уже знеохоченого бути далі посланцем до людей, які замикають вуха на святий клич, приготованого лишити їх і піти до Обіцяного Краю самому. Але перед своїм відходом, Мойсей закликає всіх дітей навколо себе і навчає їх.

Також у житті Франка старші люди протестували проти нього, а поміж молодими він знайшов найбільше прихильників і послідовників своїх ідей.

У третій частині Мойсей сам є на горі Небо. Тут на самоті, різні питання з'являються в його думках, і Мойсей сумнівається у своїх правдивих мотивах бути провідником. З бігом часу він щораз більше і більше починає бути непевним і знеохоченим, і нарешті тратить свою віру у

Робочий кабінет Івана Франка у Львові.

Єгову. Коли злий дух насміхається з нього і провокує його, Мойсей проклинає Єгову.

Через цей учинок розпачі і недовіри Єгова забороняє Мойсеєві входити до Обіцяного Краю, і Мойсей умирає в краю Моава. Але пізніше, під проводом Єгошуї, діти Ізраїля знову підносяться і далі йдуть до своєї призначеної мети.

Також наступники Франка будуть провадити наш нарід до його визволення.

пл. розв. Ніля Мартинюк

38 кур. УПЮ-ок «Чорноморські Мери»
Пассейк, США

НАУКА

(Докінчення зі стор. 2)

Він закінчив формальні студії з мовознавства в 1939 році в Харківському університеті. Після війни він викладав у Люнд (Швеція) і в Гарвардському університеті, а від 1954 року він викладає у Колумбійському університеті, де він має рангу звичайного професора.

Очевидно, крім викладів, проф. Шевельов також займається науковою працею. Незабаром вийде його найновіша книжка німецькою мовою п. н. «Українська літературна мова 1798 - 1965 років». Кілька років тому вийшла його «Синтакса сучасної української літературної мови». Уміжчасі він працює над великою книгою про історію української мови, яка забере ще кілька років, заки буде закінчена.

Порядком своїх наукових студій проф. Шевельов нерідко виїжджає у поїздки до бібліотек

та архівів світу, хоч під сучасну пору — пояснює він — багато джерел можна дістати, нікуди не виїжджаючи. Сьогоднішній світ — це світ мікрофільмів, де найрідкісніші документи чи першодруки можна замовити поштою, на фільмовій плівці. У серпні ц. р. він плянує відбути поїздку до Відня на з'їзд Міжнародної Асоціації Фонологів.

Проф. Шевельов — мовознавець, і його знання мов необмежене до двох чи трьох. Він знає усі слов'янські мови (їх більше ніж десять), а також мови західної Європи — французьку, німецьку й італійську, та скандинавські мови — шведську і данську. З англійською мовою, якою він викладає, це дає біля 20 мов. Це багато? Для тих, хто знає проф. Юрія Шевельова — авторитетного філолога, воно самозрозуміле.

Ростислав Л. Хом'як

ІЗ ДНІВ ЖУРБИ

ANDANTE con moto

Слова: Я. Франко
Муз.: О. Залеський

ANDANTE con moto

6/8 *mf*

mf Де я не йду, до не поч-ну, все тінь тво-я зо мно-ю,

mf

і кож-ний сміх, мо-мент у-тіх, тьмить хма-ро-ю сум-но - - ю.

rit.

4/4

piu mosso

і чо-го, Р пита-ю я не-раз, життя мо-є ло-го-чим? Ти не мо-

Piu mosso

4/4

con recit...

я, а я не твій, чого від мене хо-чеш? р Чи завинив тобі я

що? Чи тужиш так за мно-ю, що тінь твоєх вкри-ва ме-не все хма-ро-ю сум-

но-ю? р Та тінь мов-чить, зничайно тінь, ні мови

ні розмо-ви; а мо-же це мо-є-ї тінь по-кій-но-ї лю-бо-ви.

Дотоплені Роки

ФАНТАСТИЧНА ФЕЄРІЯ

Молодий учений Роберт Сміт гаряче умовляв свою дружину Маргарет:

— Це єдиний вихід. Єдиний, збагни, моя Ма! Світ скаженіє. Світ пожере сам себе. Арсенали тріщать від ядерних потвор. Ще день. Ще два. Хай рік. І смерч пронесеться над планетою. І не лишиться нічого живого. А я бажаю жити. Просто жити і любити тебе...

— А наші діти, Роб? — зідхнула тихенько Маргарет, жалібно глянувши на чоловіка.

— Вони не знатимуть цього проклятого світу. Вони звикнуть до нового царства. Там буде своя романтика, прості й сильні радощі буття...

— Мій Робе... Але ж небо... зорі... Боже мій! Як забути їх? Люди прагнуть у небо. Може, вони переминяться? Може, зачекаємо, Робе?

— Ні! — палко скрикнув учений і стиснув свій маленький сухий п'ястук. Бліде обличчя грізно нахмурилось. — Ні, Ма! Вони й на інші планети перенесуть свою ворожнечу, ввергнуть у хаос і далекі світи! Та не дійде до того! Люди задихнуться в радіоактивній хмарі в найближчі роки! А зорі? Я тобі захоплю кольоровий фільм з небесними сузір'ями. А діти... Адже ми не бачимо сфер інших вимірів? Навіть заперечуємо їх. Так і наші діти. Для них неба не існуватиме. І годі сперечатися. Завтра ми будемо в Новому світі. Тиша. Спокій. Повне забуття всього земного...

— Я підкоряюсь тобі, — прошепотіла Маргарет, опустивши голову. — Я люблю тебе, Робе...

Він обійняв її.

— О, радосте... Нема вищої в світі... Кохана жінка... Тиша... Нащо, нащо нам усе інше? Ми створимо золотий вік для себе і для нащадків. Роботи дадуть усе необхідне. Нам залишаться тільки насолода кохання і розваги. Мільярди років попереду. Мільярди...

Маргарет мовчала, заплочивши очі.

На світанку вони виїхали з міста. Кам'яний, залізобетонний, пластмасовий і скляний колос прокидався, гарчав, здригався. Ще миготіли і завмирили збляклі неонові реклями, ніби втративши силу від нічних вогнених оргій, а хлопчики вже бігали на перехрестях вулиць, вигукуючи різноголосі:

— Проект військової бази на Місяці! Вся Земля під контролем! Інтерв'ю з професором фон Гроуном!..

Роберт презирливо мугикнув, глянувши на дружину, яка куталася в нейлонову шубку.

— Ось тобі їхній космос. Ось тобі зорі, Ма! Земля дає тобі на прощання добрячий доказ моєї правоти!

Маргарет не обізвалася. Дивилася на галасливих хлопчаків-газетярів, на самотні постації полісменів, на запізнілих закоханих, що поверталися з позаміських парків та лісів. Сум і ніжність відбивалися в погляді жінки, ніби вона хотіла забрати із собою згадку про цей химерний, такий хаотичний, непослідовний, страшний і чудовий світ. Із собою... У царство вічної тиші...

Авто вихопилося на заміську автостраду, помчало сірою бетонною стрічкою на захід. Незабаром на обрії з'явилася синя смуга океану. Над нею багряніли хмари, осяяні ранковим сонцем.

Роберт вивів машину просто до берега. Колеса забуксували в піску. Він вимкнув мотор.

Біля берега стояло ще кілька машин. На хвилях гойдався катер. Із публіки кричали:

— Уже всі зібралися! Ждемо лише вас, Робе!

Вони рушили в океан. Вологі бризки кропили личко Маргарет, холодне повітря приємно кололо в грудях.

Вона дивилася на сонце. Гаряча віброуюча куля повільно вставала з води. Маргарет відчула біль у серці, невимовну тугу. Роберт стиснув її руку, мовив:

— Ось глянь. Підводний човен.

Із хвилі з'явилася рубка з перископом.

Маргарет, мов у сні, перебиралася з катера на субмарину. Їй здавалося, що от-от усе минеться, і вона прокинеться у своєму ліжку, вранці зможе побачити синє небо, вночі — тріпотливі зірки, вдихатиме свіже повітря серед густого лісу, збиратиме товстоногі пахучі гриби в гаях...

А над головою з грюкотом зачинився люк. У вузькому коридорі підводного човна спалахнуло якесь мертве світло. Роберт підвів її до круглого ілюмінатора. За прозорою шибкою хвилювалася зелена глибін.

Десь тихо гули машини. Мовчали люди в сальоні. Темніла вода за ілюмінатором, наливалася чорнотою.

— Робе... І це назавжди?

— Назавжди, Ма...

— Боже мій... Я вму від суму...

— Звикнеш, Ма... Я буду з тобою.

На початку серпня 19... року група вчених та кілька багатих родин покинули Американський континент. Вони занурилися на підводному човні в глибини Тихого океану. Тут було збудоване підводне місто. В ньому приготували все, що потрібно для життя людей, — фабрики біосинтезу, житлові приміщення, енергетичні споруди, майстерні для створення нових роботів, для ремонту старих. Жителі могли не втручатися в механічне обслуговування цього незвичайного комплексу — все робилося автоматично. Творці підводного притулку мали одну мету — створити для себе й нащадків безтурботне, спокійне життя, утекти від смерті, про яку щодня галасували там, де вони жили раніше...

Народилися діти в новому місті. У Маргарет і Роберта знайшлася донька. Мати назвала її Зорею. Діти не знали землі, не чули нічого про існування безмежжя. Вони росли під товщею води, гуляли в легких костюмах-скафандрах поміж водоростями, бавилися із рибами, змагалися з драконами морських глибин.

Плинув час. Ніхто не знав, що діялося на поверхні планети. Поступово старші жителі міста вмирили. Роботи справно готували для нових людей їжу, убрання, костюми для підводного плавання.

Підростала й Зоря... Стала вона стрункою дівчиною з таємничим прозорим поглядом зеленкуватих очей. І одного разу запитала у своєї старої матері:

— Моє ім'я Зоря. Що воно означає?

— Я не можу пояснити цього, доню, — прошепотіла Маргарет, яка вже лежала на ліжку, чекаючи смерті. — Ти не збагнеш. Треба побачити зорю, щоб знати...

— А де її побачити, мамо?

— В небі, доню...

— Небо... Що це таке, матусю? Я не чула такого слова у нашій школі...

Мати сумно дивилася на доньку, і сльози котилися по її щоках.

— Тобі погано, матусю, — злякалася Зоря. — Гаразд, я не питатиму...

У підводній гроті поховали стару Маргарет. Роберт Сміт — посивілий і поживклий — годинами просиджував біля прозорого вікна, дивився на химерні скелі, що здіймалися над місцем останнього притулку дружини.

Зоря тихо наближалася до нього, схилялася до плеча, тихенько запитувала:

— Ми вже не побачимо мами?

— Ні, доню...

— А чому, татусю? Чому? Мені сумно без неї...

— Такий закон природи...

— Не розумію тебе, татку. А скажи мені, що таке небо? І що таке зоря?

Роберт стривожено дивився на доньку:

— Де ти почула такі дивні слова? Зоря — це просто... таке собі слово... Воно нічого не означає... Воно подобалося мамі. А небо — це абстракція. Уявна сфера. Розумієш? Уявити можна все, хоч його насправді нема...

— Дивно, — шепотіла Зоря. — А ще скажи, де взялося це дивне місто?

— Не думай про те, Зоре. Насолоджуйся життям. Обери собі друга, забавляйся з ним.

— Я не люблю хлопців, — сказала дівчина. — Вони весь час їдять і сплять. Я втікаю від них у хаші водоростей. Мені приємніше на самоті. Татку, а що там, угорі?

— Де — вгорі?

— А там... Над нами... Одного разу я попливла далеко вгору і побачила щось яскраве... Воно кругле й сліпуче. Мені хотілося піднятися ще вище, але я злякалася... Пірнула назад. Татку, що то було?

— Галюцинація, — понуро мовив батько. — Ти піднялася в заборонену сферу, доню. Не дозволяю цього робити. Бо загинеш. Чуєш?

— Чую, татку, — зідхнула Зоря.

Роберта Сміта поховали в гроті. Давно поховали всіх засновників підводного міста. Нащадки їхні сонно животіли в розкішних сальонах, грубо парувалися після ситої їжі, плодили дітей. Закрилися школи. Нове покоління вже не хотіло здобувати навіть того мінімуму знань, що складав програму навчання колись...

Зоря не могла задовольнитися бездумним існуванням. Знову й знову згадувалось їй бачене якось чарівне видіння. Дівчині хотілося ще раз поглянути на нього. Батькова заборона стримувала її й лякала. Та не стримала...

Одного разу Зоря випливла крізь шлюз у безмовність вічної океанської ночі. Серед фантастичного лісу підводних хаш зустрілися їй кілька

молодих мешканців міста. Навіть на прогулянки вони вирушали тепер усе рідше й рідше — лінощі сковували їхню волю, притуплювали розум.

Дівчина довго рухалася вперед, напівсвідомо підіймаючись угору. Вище й вище... У грудях калатало серце. Та її манливо і нестримно вабив до себе незнайомий світ, що розкинувся десь угорі... У порожнечі...

Давно зникло в зеленій безодні місто. Навколо миготіли тіні риб.

Батько казав, що там, вище, — небуття. Там сфера смерті... Вертатися назад? На нічемне животіння?.. Навіщо! Краще вмерти...

Навколо світлішало. З'явилися яскраві цятки. Заграло срібними барвами велике кружало.

«Видіння, — подумала Зоря, — галюцинація».

І виринула на поверхню океану. Вражено скрикнула.

Перед нею виник Безмір, засіяний мільярдами світлих вогнів. Серед них пливло ніжнопрорічне сріблясте кружало, сіяло на поверхню води мерехтливі краплини вогнів. Невже це сфера смерті? Така казкова? Чому не говорив батько про її красу? Це не галюцинація. Ні...

Зоря відчула повіт теплого вітру, здивувалась. Повітря? І ним можна дихати? Вона зірвала маску. Пахощі океану сп'яніли дівчину.

Обдурив... Обдурив батько! Але навіщо? А мама знала... Знала і мовчала... Ось чому вона плакала. Може, зорею й зветься оте чарівне кружало? Воно пливе в небі. Мама казала, що треба побачити небо і зорі, щоб збагнути все...

Поснулі почуття прокидалися в естві дівчини, бентежили. Їй наче марилося. Здавалося, вона вже колись бачила і зорі, і небо. І милувалася неосяжним простором, і трепотно чекала когось...

Де це було? Коли?

Невже доведеться загинути серед такої краси? Або повертатися в зелену безодню... До сонних жадібних слизняків, які бажають лише насолоди? Ніколи!

Вона ляже горілиць. Хай колише її океан. Вона засне. І помре щасливою.

Дівчину підхопили хвилі...

Коли прокинулася — зорі втікали з неба. А небо синіло, ясніло, пухнасті хмаринки на ньому палахкотіли тріпотливими вогнями. Зоря зойкнула від несподіванки. Куди втікають зорі? Чи повернуться вони знову? На обрії вставало червоне кружало. Радісно-здивовано дивилася на нього дівчина. Кружало швидко підіймалося в небі, наливалося золотими барвами. І ось уже не можна дивитися на нього. Воно затопило весь простір своїм гарячим веселим сяйвом.

Зоря оглянулася навколо. Зовсім недалеко від неї синіла смуга берега. Хиталися високі дерева. Біліли граційні споруди.

«Невже тут є люди?», — подумала дівчина. Вона попливла.

Білопінний прибій хлюпав у скелі. Зоря обережно ступала по дну.

Між камінням з'явилася постать. Зоря злякано зупинилася. На неї дивився високий юнак. Вітер грався білим чубом, бронзово блищала ставна постать.

Він здивовано крикнув:

— Звідки ти? Щось я не бачив тебе на острові!

Зоря несміливо всміхнулася, показала рукою на хвилі:

— Я звідти...

Хлопець засміявся.

— Дотепно! Нова русалка. І яка чарівна...

Дівчина слухала його мову, як музику. Що він каже? І як багато незнайомих слів. Він милується нею, і в очах його ніжність.

— То тут є життя? — несміливо запитала Зоря.

— Де? — здивувався хлопець.

— Над океаном.

— Життя є скрізь. Та що з тобою? Ти така бліда... Скажи серйозно — звідки ти?

— Я ж сказала, — мовила дівчина, — з-під води. Там місто. Мої батьки вмерли. А я зненавиділа той світ... І попливла сюди, у сферу смерті. Так казав батько. А тут життя. Тут нео-

сяжність. І зорі. Тільки вони чомусь зникли...

— Зажди, зажди, — скрикнула хлопець, і його обличчя спохмурніло. — Невже ти і народи-лася там?

— Там.

— Про вас писали, — сказав хлопець. — Та ніхто не вірив, що люди могли справді втекти під воду, рятуючись од війни. Тепер уже нема війн на планеті. І не буде. Польоти в небо, зустрічі з іншими розумними істотами...

Дівчина поволі наближилася до берега, простягла руки до хлопця. Шепотіла:

— Це не галюцинація? Невже я справді бачу тебе? Ти мені, як сонце, як небо... Дай

доторкнутись до тебе...

Він ніяково ступив до неї, глянув у її зеленкуваті, як морська глибінь, очі. Погладив бліду щоку.

— Ти гарячий, — сказала вона. — Мені радісно від твого дотику. Лише мати так голубила мене.

Очі хлопця затуманилися від незбагненного почуття. Дивна поява дівчини, її таємнича історія стрепенули серце. Він обняв тонкий стан, пригорнув її до себе — прохолодну і чарівну.

Вона дивилася в безмежне блакитне небо, плакала. І в прозорих краплинах сліз веселкою грали соняшні промені...

ЦЕ БУЛО В ТУ НІЧ

Іван Керницький

Настунька пробудилась так раптово, ніби хтось нею міцно струснув або вдарив по голові. У вухах у неї лящали дзвони, хоч довкола залягла тиша ранне-осінньої ночі. Розплющила оченята і зразу прикрила їх долонею. І тоді зрозуміла: це місяць її збудив! Величезний та плескатий, білий, аж разуючий — він висів плесканкою сиру на старій груші за вікном і силоміць хотів пропхатись у світлицю, де Настунька спала.

Дівчина сіла на постелі. Повернулася — матері коло неї не було... Проте в кімнаті хтось був — вона чула чиесь дихання, рівномірне, глибоке та густе, що добувалось наче з дна студні. Тато так не дихав, коли спав. Татові у грудях свистало й клекотало — був трохи дихавичний. А втім, Настунька знала, що тата немає вдома, поїхав із підводами, повіз німаків, що нишпорили по селах за контингентом.

Значить, там, під стіною, на татовому «бамбетлі» спав хтось чужий... Настунька це чула й відчувала присутність чужої людини, хоч не бачила її, бо скриня прислонила їй той кут кімнати, де стояв «бамбетель».* Дівчина затрусилась, затремтіла, звинулась у клубочок і високо, аж на голову, затигнула лляну верету... Вона вже знала, хто там спав: очевидячки, хтось «із Лісу!»

Батьки перестерегли її заздалегідь, щоб у таких випадках сидіти тихо-ша і нічого не боятись. Хлопці з Лісу були частими гістьми в їхній хаті... З'являлись несподівано, серед ночі, і так само зникали, як привиди, не знати коли і як. Настунька знала, що цих лісових гостей не треба боятись, — вони ж свої, українські повстанці. А проте у глуху ніч, у порожній постелі, страх сам такий, непрошений, підсувався під лляну верету, холодними полапками добирався до горла, стискав дитяче серце.

*) З німецького: дерев'яне ліжко.

Та було щось більше за страх у стисненому тривогою серденьку малої Настуньки: там ще ворухилась несміливо, а настирливо звичайна дитяча, а може й уже жіноча цікавість... А який він сам собою, той хлопець із Лісу? Молодий чи старший віком? З бородою чи без бороди? А яка в нього зброя? Чи має автомата?...

Помаленьку-потихеньку цікавість перемогла страх... Обережно, щоб постеля не зарипіла, Настунька ізсунулась босими ногами на долівку, сп'ялась навшпиньки і вп'ялила оченята туди, понад скриню... Отам він і спав, таємничий лісовий гість, довгий на цілий «бамбетель» та ще й трохи поза побішницею. У синій, німецькій шинелі, на грудях блищали від місяця металеві гудзики, ліва рука на подушці, під головою, правою ж притискав до боку автомата, що лежав поруч нього, як бойовий побратим. На скрині, зараз під рукою, електричний ліхтарик, ремінь із пістолем, шкіряна торба, а на ній хутряна шапка. Оце все причадалля заступило нашої Настуні обличчя повстанця, і як вона не витягалась на пальчиках, то ніяк не могла спостерегти — має він бороду, чи не має?...

Зрештою тоді саме пропав місяць, ніби його хтось украв та й сховав у кишеню... Може він, просто, зайшов за хмару або скрився за сусідським оборогом; так чи так, у світлиці був ото ніби день, а тепер зробилась ніч насправді. Якби так можна було писнути яке слівце, Настунька навіть скартала б нечемний місяць за те, що встругнув їй таку псоту! Куди це він заповдівся? Навшпиньках підійшла до підвіконня, зазирнула крізь шибку і — завмерла!

Від оборога відорвалася якась чорна людська тінь, у довгій опанчі, з піднесеним коміром, і тихо свиснула двічі... Тоді з-під хати висунулась інша тінь, пошушукала з першою — і обидві безгучно розпливлися у сутінках ночі...

Мале серденько Настунине забилося сполоханою пташкою... Господи, та це ж засідка! Хтось зрадив, що в їхній хаті ночує повстанець і тепер, напевно, німецькі жандарми оточують їхню хату! Ще мить, ще хвилина, і вони удеруться, мов звірі, у світлицю, повстанця вб'ють або візьмуть живцем на страшні тортури, хату їхню спалить, а що зроблять з нею, з мамою, з маленьким Васильком?!

— Біжи! Буди повстанця! — дзвонило їй у вухах, мов залізними молотками загупало по голові. Та дівчина не була всилі ворухнутись від вікна, її дрібна фігурка в білій сорочині залякла, здеревіла з перестрахи. Хотіла скрикнути — та вмить аж до болю прикусила уста ще й затисла їх рученятами. Як скрикне, — шибнула їй думка, — то ці катюги на подвір'ї це вчують і зараз обстріляють або підпалять хату! Божечку! — що робити? Хоч би мама була тут з нею! Вона спала у другій кімнаті з малим Настуньчином братиком, ще в колисці.

— Мамо! Ой, мамо! — пронизливо закричало дівча, в розпучі не тямлячи себе, але підсвідомо і по-дитячому шукаючи в матері останньої дошки рятунку.

Дерев'яний «бамбетель» раптом застогнав і височенна постать, ніби підкинена пружиною, виросла серед світлиці аж під саму стелю. Тріснув замок автомата, блиснув електричний ліхтар.

— Що з тобою, дитино?... Що сталося? — почула Настунька глибокий, та ласкавий голос, мов крізь невидну стіну або густий туман.

Дівчина припала до колін високому чоловікові і заливаючись сльозами, у спазмах, лебеділа:

— Пане!... Друже! Тікайте, рятуйтесь, ради Бога! Там, на подвір'ї, на вас засідаються, убити вас хочуть! Швидше! Швидше! — товкла п'ястучками повстанцеві коліна.

Дужа долоня спустилась на голову Настунину, погладила розпущені косички. У ту ж мить вона відчула на заплаканому личку дотик ще одної, теплої долоні... Підняла очі — над нею височів повстанець, з ліхтарем у руці, таки справді з довгою, чорною бородою, а поруч стояла Настунина мати, що схопилася спросоння, розбужена її лементуванням.

Тепер Настунька кинулась матері до колін:

— Мамуню, я бачила через вікно! Там, на подвір'ї, на них... на цього пана засідаються! — лепетала, але вже трохи розгублена й спантеличена тим, що ні повстанець, ані мати якось не дуже турбуються тим, що вона зняла такий переполох...

Мати взяла доню за ручку:

— Казала ж я тобі: спи, не ходи сновидою та не заглядай через вікна!... Ви бачите, — звернувшись до бородатого повстанця. — Діти тепер якісь нервовні стали, мають неспокійні сни... Я заберу її в свою кімнату, щоб вас більше не будила.

— Нічого, — тепло засміявся бородач, — вона — славна дівчина, справжня партизанка: стояла на сторожі, коли я спав, щоб вороги мене не вкрали.

— Мамуню, але ж я бачила... — виправдувалась Настунька, коли мама вела її через сніи в другу кімнату.

— Ой, ти, бідо моя, — лагідно докоряла їй мати, — та ж там, на подвір'ї, стоять на стійках наші хлопці і стережуть його, командира.

Так Настунька довідалась й запам'ятала собі на все життя, що в ту місячну, ранне-осінню ніч, у їхній хаті на дерев'яному «бамбетлі» спав — с командир..

Дорогі Подруги й Друзі!

В останніх моїх листах писав я дещо про різні ділянки техніки й науки в Україні. Нещодавно довідався я ще про різні цікаві факти, які хочу Вам тут подати.

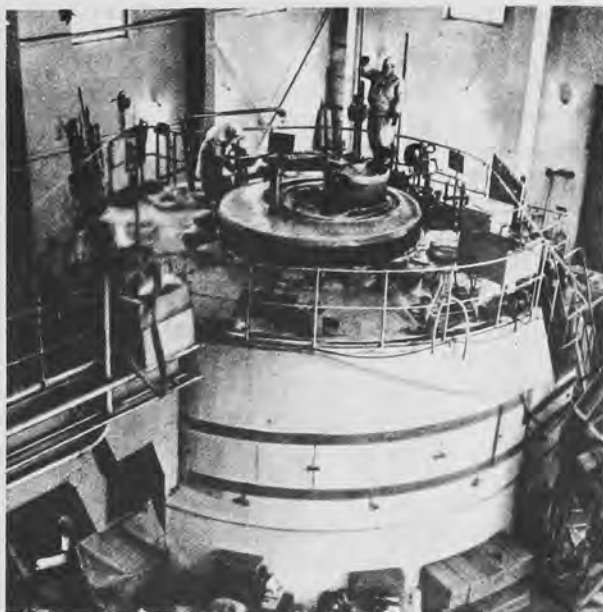
Кібернетика. Що таке кібернетика? Це наука про співвідношення між людиною і машиною. Ця нова наука включає: теорію інформації, теорію комунікації, теорію контролю, автоматизацію, обчислювальні машини тощо.

Це надзвичайно важлива ділянка техніки — за останніх 10 років вона так розвинулась, що сьогодні без неї не можна уявити собі ні економії, ні індустрії, ні військового діла... На кожному кроці зустрічаємось із обчислювальними машинами (компютерами). І ось у цій переважливій ділянці Україна веде перед! В Україні, у Києві, збудовано перший в Європі (і в СРСР) компютер: МЕСМ. У 1957-му році засновано в Києві центр компютерів, який пізніше перена-

звано на Інститут Кібернетики Української Академії Наук. Збудовано цілий ряд обчислювальних машин: «Київ», СЕСМ, ЕМСС, ЕМРТ і т. д., як теж завансовані транзисторні машини «Дніпро», «Промінь» та інші. До речі, «Дніпро» — це перша універсальна обчислювальна машина в СРСР, а машини «Промінь», «Мир» та інші — це спеціальні машини з упрощеною котролею для розв'язування преріжних інженерських проблем.

В Україні є, крім київського, багато інших кібернетичних інститутів: у Харкові, Одесі, Львові, Дніпропетровську... Українські інженери в цій ділянці славні на цілий світ — як в Україні, так і у США. Багато українських кібернетиків працює теж в різних країнах Західньої Європи і в Америці.

Астрономія. Чи Ви чули про те, що ще за часів Київської Руси в Україні були астрономічні (Докінчення дивись ст. 14)

Інститут фізики Академії Наук в Києві — великий науковий центр України. На фото:

1. Загальний вигляд атомного реактора.

2. Начальник зміни реактора молодий інженер

ПЛАСТУНКАМ НА ВУШКО

ЯК ЗАКОРОТКА СПІДНИЧКА???

Розуміється, Ви завжди слідкуєте за модою і стараєтесь так одягатися, як усі або ж більшість жінок. Тож Ваші спіднички, напевно, давно вже перескочили коліно і дійшли до тієї височини, на якій вони ще, здається, ніколи не були.

Довжина жіночої суконки була вже дуже різна; довга, коротка, знову довга. Поспитайте своїх мамів або перегляньте родинні альбоми, то побачите — скільки разів це вже змінювалося упродовж останніх десятиріч. У 20-тих роках суконки були перший раз короткі і здавалося — цілий світ обурюється, що жінки показують коліна. Сьогодні, в 1966 році, спіднички сягають уже 4-6 інчів понад коліно і ніхто навіть не дивується. Після цієї першої хвилі коротких сукон, вони знову були довгі до півноги, аж знову підскачили до коліна в часі другої світової війни, коли кожний кусник матерії ішов на вагу золота.

Війна закінчилася і те, що було зумовлене браком матеріалів, стало непотрібне — тому в 1947-ому році прийшов т. зв. «ню люк», і суконки впали знова до півноги, або й нижче. Від цього часу, одначе, вони поволі, але ступнево посувалися вгору аж до цього року, який, мабуть, можна назвати рекордним у жіночій моді. Бо ніде правди діти, — куди ще вище може піднятися спідничка? Навіть при найкращих моло-

дечих ногах та низьких зап'ятках, які конечні до таких коротеньких спідничок, важко гарно й естетично сидіти, коли вузька спідничка «підскакує» Вам майже до висоти штаняток.

І тут саме найбільша штука цього року; не як високо понад коліном можна носити спідничку, але як її носити без захитання естетичної «рівноваги», яку кожна дівчина та жінка без різниці віку повинна завжди затримати. Ви погляньте лише, Дорогі Подруги, довкруги себе: у школі, автобусі, підземці — як сидять і ходять жінки в теперішніх спідничках, і будете знати, про що саме хочу Вам сказати, ні, — шепнути, бо про це навіть годі голосно говорити.

Чи не стає Вам часто соромно за жіночий рід? А чи чули Ви колись, як висловлюються про теперішню «довжину» сукон, ті, для яких більшість жінок саме старається виглядати гарно? Чи чули Ви колись заувагу на цю тему Ваших друзів?

Не забувайте ніколи, що чоловіки є куди більше консервентні в одязі, як жінки, і кожна «пересада» їх вражає. Отже, вони тепер не лише похитують головами, але і голосно дивуються, а тихенько вірять, що мода, як завжди, зміниться і це вже незабаром. Отож уважайте як закороткі Ваші спіднички і носіть їх (прошу!) принаймні на ширину пальця довшими як би хотіли.

Подруга Оля

(Докінчення зі ст. 13)

ні обсерваторії? Тисяча років тому! Є навіть вістка, що київські князі спровадили були до Києва славного перського астронома-поета Омара Хаяма (який написав поему «Рубаят»). Я вже писав про славу Кримську Обсерваторію з найбільшими в Європі телескопами. Але і найновіша ділянка астрономії — радіоастрономія — дуже розвинена в Україні. Наприклад, у 1966-ім році Інститут Радіофізики і Астрономії Академії Наук України викінчує радіотелескоп, який матиме форму Т — 1800 на 900 метрів завдовжки! (більш милі!!). Є в Україні і багато інших радіотелескопів. При їхній допомозі українські вчені розв'язали цілий ряд важливих астрономічних проблем.

Атомна фізика. Вона сконцентрована в Харкові. Фізико-Технічний Інститут Академії Наук України збудував нещодавно найпотужніший у світі лінійний атомний прискорювач (2 мільярди електрон-вольтів!), якого вживають для розщиплення атома. До речі, у Харкові українські вчені перші в СРСР розщепили атомні яд-

ра. Від того часу атомні споруди в Україні зростали: 700 тисяч, 3,5 мільйона, 30, 90, 350 мільйонів електрон-вольтів... А тепер — 2 мільярди! Увага всіх науковців у світі прикута до цього досягнення. Але не лише в Харкові йдуть атомні дослідження: також у столиці України, у Києві, є атомні устаткування — дивись фотографії.

Чим більше я досліджую про науку і техніку України, тим більше гордим роблюсь я зі свого народу. Чомусь, із оповідань наших батьків, не один з нас має поняття про Україну як технічно нерозвинену країну — країну селян, солом'яних стріх тощо... Алеж цей образ перестарілий, дуже далекий від теперішнього стану України. Це вже не тільки сільсько-господарський край, це індустріальна країна, у якій більше як половина населення живе не в селах, а в містах! Технічний розвиток України нічим не відбіг від таких країн, як Німеччина чи Франція, чи Англія, чи Канада, чи навіть США.

пл. скоб Юрій Лось

Дорогі Подруги й Друзі!

Уже два роки минуло, як стою Вам з порадою і відповідаю на всі Ваші питання та листи на сторінках «Юнака» або і приватними листами. Здається, досі ще нікого з Вас не залишила без відповіді. А ось тепер звертаюся до Вас усіх за порадою і, може, Ви також не залишите мене без відповіді? Чи відгукнетеся?

Моя проблема ось у чому. На весні ц. р. на терені США відбулися великі та численні відправи для виховників, на яких обговорювано різні актуальні справи. Одною із точок цих відправ було обговорення журналів для юнацтва і юнацтва, тобто — «Готуйсь» та «Юнака», із проханням до присутніх висловлювати свої побажання до редакцій. Із тих побажань, які провідники відправ переслали до редакції «Юнака», дізналася я, що юнацтво, отже — Ви, не читасте моєї рубрики тому, що мої відповіді «застарі» та «нежиттєві».

Рівночасно я дістаю часто листи від батьків (які здається, пильно цю рубрику читають), що мої відповіді неправильні, не такі, які слід давати молоді та часто надто відважні.

Тепер бачу, що мої відповіді не вдозоляють ані тих, для яких вони призначені, ані тих, які їх читають із цікавості. Тому саме сьогодні звертаюся до Вас, молоді читачі, за порадою для мене — Вашої подруги Дади. Що мені тепер робити? Чи далі вести мій куточок у «Юнаку». — чи може відповідати лише приватними листами тим, які пишуть, питають і, здається, таки шукать поради у подруги Дади? Як Ви думаєте? Напишіть і порадьте мені!

Подруга Дада

Згідно з постановою Головної Пластової Булави кожний член УПЮ, що зголошується до пластових проб, має виказатися власним примірником юнацького посібника

Життя в Пласті

автором якого є основник Українського Пласту
ПРОФ. Д-Р О. ТИСОВСЬКИЙ

544 сторінок

Ціна: 6.50 дол.

ГУТІРКА ДЕДІ ЮРКА

З ПРОВІДНИКАМИ ГУРТКІВ

Дорогі Друзі Гурткові!

Нарешті надійшов довгожданий час літніх ваканцій, коли Ви і Ваші друзі будете під благодійним впливом «Матері Природи», далеко від міського гамору, диму фабрик і чужого середовища.

Мати Природа «наша» — не «чужа», де б ми її не зустрічали: сонце, вітер, зелень лісу, синь неба, краса хвилястого моря чи спокійних озер — усе це «наше» і промовляє до нас по-рідному, якщо ми по-рідному і по-пластовому себе ведемо.

Я не сумніваюся, що Ви зазнайомилися з тим розділом «Життя в Пласті», що говорить про пластову поведінку в природі. Тож Ви напевно свідомі, що й серед природи Ви і Ваші друзі, хоч би й не було ніяких свідків, можете бути справжніми пластунами, або зовсім недодержувати нашого пластового стилю життя і ломити найважливіші точки пластового закону.

Тож Вам треба тільки вважати, щоб Ваші друзі і Ви самі обтряслись із тих навичок і непластових прикмет, що впродовж року пристали до Вас від нездорового довкілля великих міст, з яким Вам доводилось зустрічатися, а то й серед нього жити.

Ваша мова, Ваша пісня, Ваше братерське відношення до друзів і цілої природи нехай буде, з хвилиною, коли Ви залишите міські мюри така, яку поручає нам наш Основоположник Пласту. Це буде для нього найбільший подарунок в його 80-літній ювілей (9 серпня ц. р.).

Дбайте про те, щоб серед природи ви **привичаювались і загартовувались**, набирали сили і тіла і духа, збагачувались всіми прикметами, що ціхують повноцінних пластунів — **новітніх лицарів**, про що була мова в попередніх гутірках.

Тільки тоді зможете продовжувати Вашу самовиховну працю впродовж нового шкільного року з користю для себе і для цілої нашої спільноти.

Користайте повністю, але розумно з дарів природи, весело проводьте Ваш юний вік, щоб осталися Вам цінні спогади на ціле Ваше життя. Наш великий поет і мислитель Іван Франко закликав і остерігав нас усіх:

«Не забудь, не забудь юних днів, днів весни. Путь життя, темну путь, проясняють вони»...

Тож: Веселого, щасливого і розумного пластування!

СКОБІ

Ваш Дедя Юрка

Молоде Перо

УКРАЇНІ

О краю мій, такий нещасний,
Бо терпиш Ти як день, так ніч...
Не трать надії, що воскресне
Твій нарід многий і міцний!

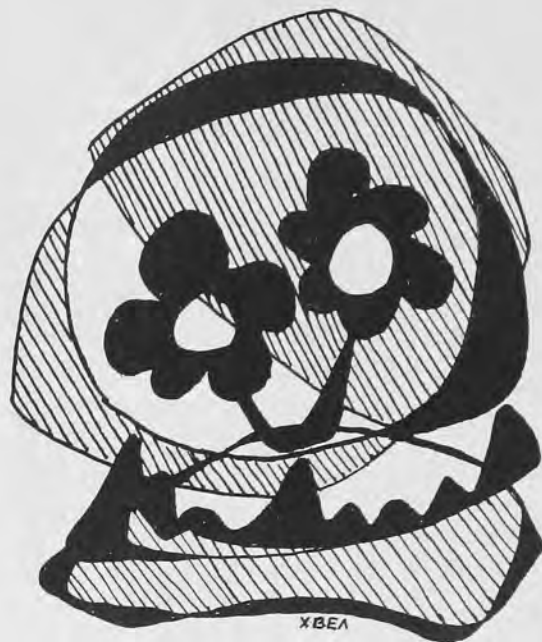
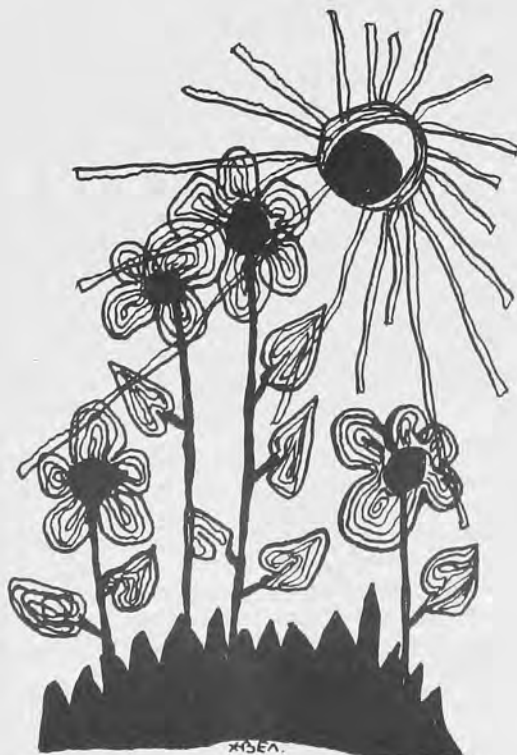
Бо Бог Всевишній є з Тобою
І слуги вірнії Твої.
Не бійся! Ще з неволі вийдеш,
Мов квітка з чорної землі.

Хоч мучить досі Тебе ворог,
Але недовго буде так,
Бо він свою утратить силу —
Тоді у сьайві встанеш Ти!

На змаг готується Твій нарід,
І в чужині. Отож таки
Ти славу матимеш — не завтра? —
Позавтра і на всі віки!

Мій краю! Ти такий щасливий, —
Ніякий край не є такий,
Бо маєш стільки добровольців,
Які готові полягти!

пластун **Орест Коконовський**
учень Української Малої Семінарії
в Римі.

ВІТЕР

Вечоріє...

Льодовий дощ січе об холодні стіни кам'яниць. Вітер загнався у глухий завулок і розпучливо завиває, жбурляє жменями дощу в різні сторони. Він вихром ірветься у простори, та сірі мури міста його поневолюють. Це його драгує. У злості він принизливо свище, і далі рветься вгору, та сірі обійми мурів не пускають, і він безнадійно крутиться замерзлим вулицями... Притискає мороз. Обвиває ніч тонкою оболонкою льоду... Вітер немов спаралізований холодом повільно спинає свій шалений лет... Утихає... Лише зимним подихом заколисує місто до сну. Запановує тиша...

ВЕСНА

Виблискує сонце на голубому небі. Чорна вогка земля жадібно впиває золоті його промені. З-під оксамитної землі соромливо пробивається сніжнобіла голівка весняного первоцвіту. Неподалік, немов зелене море, буйно хвилюється сочиста, зелена трава. Щебечуть пташки, а легкий легіт ніжно пестить новонароджених дітей весни.

пл. розв. **Хр. Велигорська**
гурток «Музи», 4 кур. УПЮ-ок ім. Л. Українки
Торонто.

У серпні припадає річниця 110 років від народження Івана Франка. Тому оце подаємо другу листу творів Франка, розкладену для різного віку.

1. Група — прихильники:

Ви напевно читали прекрасні казки «Коли ще звірі говорили»? Та крім того Іван Франко написав багато інших казок: «Ріпка», «Ведмедава пригода», «Киця», «Лісова пригода», «Ой ви, листочки», «Скринька». Для трохи старших: «Пригоди Дон-Кіхота», «Мавка».

2. Група — учасники:

В останньому списку ми подали вже Вам багато цікавих оповідань. Але і поетичні твори Франка дуже цікаві. Напевно Ви вже читали поеми-казки: «Абу-Кассимові капці», «Коваль Бас-сім», «Лис Микита», «Пригоди Дон-Кіхота». Спробуйте теж такі вірші: «Ідилія», «З екзамену», а теж зі збірки «Із літ моєї молодости» такі вірші: «Князь Олег», «Данина», «Святослав», «Хрест Чигиринський».

3. Група — розвідувачі:

Іван Франко написав багато поем, віршів, поезій. В одних — цікаві пригоди, легенди; у других — різні глибокі думки; у ще інших — лірика, почування, любов. Прочитайте, наприклад, такі поеми і вірші: «Цар і Аскет», «Ману і потоп світу», «Семпер ідем!», «Беркут», «Пісня геніїв ночі», «Моя любов», поему «Конкістадори» та інші. Дуже цікаві теж його «Притчі». В останньому списку ми згадували декілька з них, але прочитайте ще теж такі: «Про життя», «Про правдиву вірність», «Про піст». Якщо ж Ви не любите поезій, то Франко написав багато і оповідань; наприклад: «Лесишина челядь», «До світла».

4. Група — скоби й вірлиці:

Варто прочитати Вам такі збірки поезій: «Де профундіс», «Профілі і маски», «Вільні сонети», «Із днів журби», «Із книги Кааф», «Із літ моєї молодости». Прочитайте теж поему «Іван Вишенський» (конечно!), як теж уривки з поеми «Нове Життя». Для тих, що зацікавлені в історії, варто прочитати повість «Боа Констріктор».

подав Л. О.

БЕРЕГ ЧЕКАНЬ

написав Василь Симоненко

(В-во «Пролог», 875 Вест Енд Евеню, Нью-Йорк.
224 сторінок, 1965 рік, ціна \$2.50)

Три роки тому помер в Україні молодий поет і журналіст Василь Симоненко, маючи всього 28 років. Хоч в Україні вийшло всього 5 його книжок (збірка віршів: «Тиша і грім», «Земне тяжіння», «Вино з троянд» і для дітей «Цар Плаксий та Ласкотон» і «Подорож у країну Навпаки») — його знали і любили по цілій країні. Він мав відвагу щиро писати про болючі обставини в Україні під російським володінням. Такі твори очевидно не могли бути друкованими — але їх люди переписували рукою і передавали з рук до рук по всій Україні і за кордон. Ще за часів Шевченка такий спосіб називали «захалавна література», тому, що твори, на які не дозволяв російський режим, люди носили за халавами чобіт.

У збірці «БЕРЕГ ЧЕКАНЬ» помішені деякі вірші з уже друкованих збірок Василя Симоненка, деякі з його «захалавної творчості» і — уривки із щоденника поета. У цих записках він висловлює думки про себе і про життя українців під російською владою тепер.

Ця популярна збірка тепер майже розійшлась, і вже друкується другий наклад. Вірші Симоненка відзначаються ліричністю і простою стилем — тому легко читаються. Із творів його пробиває щирість, яку ви напевно зрозумієте і глибоко відчуєте.

Світ який — мереживо казкове!

Світ який — ні краю, ні кінця!

Зорі й трави, мрево світанкове,

Магія коханого лица.

Світе мій гучний, мільйонноокий,

Пристрасний, збурунений, німий.

Ніжний, і ласкавий, і жорстокий,

Дай мені свій простір і неспокій,

Сонцем душу жадібну налий!

Дай мені у думку динаміту,

Дай мені любови, дай добра,

Гуркочи у долю мою, світе,

Хвилями прадавнього Дніпра.

Не шкодуй добра мені, людині,

Щастя не жалій моїм літам —

Все одно ті скарби по краплині

Я тобі закохано віддам.

(Із збірки «БЕРЕГ ЧЕКАНЬ» Василя Симоненка)

Л-ка

Чи Ви вже

вирівняли

передплату?

ПОКЛІН

ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ

Святкові сходи́ни нашого гуртка "Карпатські Дзвіночки" в Пассейку, США, присвячені Тарасові Шевченкові, відбулися в парку імені Тараса Шевченка. Святкова програма цих сходи́н почалася пластовим гимном "Цвіт України", який заспівав наш гурток. Другою точкою була одномі́нута мовчанка в честь нашого великого поета Тараса. Вірш "Розрита Могила" гарно віддеклямувала подруга Богданка. Короткий життєпис поета відчитала подруга Анна, після якого ми відспівали "Садок вишневий". Тоді наша подруга-виховниця відчитала "Слова над гробом Тараса Шевченка". Наші сходи́ни ми закрили відспіванням "Заповіту".

Тарас Шевченко є нашим великим поетом і ми хочемо про нього завжди пам'ятати. Хочемо любити нашу Україну так, як він її любив.

Пл. прих. Анна Стеців
Пассейк, США.

НАДЗВИЧАЙНІ СХОДИНИ

Сходи́ни нашого гуртка юначок "Карпатські Дзвіночки" в Пассейку, США, що відбулися 26-го березня ц. р. мали особливе значення, бо вони були присвячені пам'яті Тараса Шевченка. Наш настрій був дуже добрий, як ми збиралися коло "Української Централі" їхати до парку ім. Тараса Шевченка. Подруга-виховниця подбала про наш транспорт. Програму ми почали відспіванням пластового гимну "Цвіт України", далі слідували вірші та пісні із творчості поета, які виконували юначки з гуртка "Карпатські Дзвіночки". Головне слово про Тараса Шевченка виголосила наша подруга-виховниця. По закінченні святкової програми відбулися ігри та забави.

Усій цій церемонії приглядалося багато американських дітей.

Пл. прих. Богданна Качала
Пассейк, США.

Гурток юначок "Карпатські Дзвіночки" в Пасейку, США, із своєю подругою виховницею пл. сен. Володимирою Шипайло (друга зліва в другому ряді).

НАША ПІДГОТОВКА ДО ЗУСТРІЧІ В СКЕЛЯСТИХ ГОРАХ

У неділю 19 червня ц. р. гурток юначок "Кедрина" у Ріджайні вибрався на цілоденну прогулянку, яка мала бути заправою для цього річного таборування в Скелястих Горах. Юначки в повній однострої і з повним мандрівним вирядом відбули 12 мильний марш.

День почався о годині 10:30 вранці, коли батьки завезли нас до Меклейнс Парк. Звідти ми вирушили запланованою дорогою до маршу на 6 миль. По прибутті на місце ми з'їли наш обід і відпочили цілу годину. Потім вернулися до Парку, де на нас чекали наші батьки і дуже смачна вечеря.

Погода для прогулянки була дуже гарна, хоч трохи докучало нам сонце. На щастя легенький вітерець охолоджував нас у марші.

Так ми направлялись до зустрічі в Джаспер і випробовували наші нові черевики. Дехто з нас дістав малі піхури на ногах. Та не зважаючи на це, ми були задоволені нашими осягами й нетерпеливо очікуємо виїзду на табір і зустріч у Скелястих Горах

Скоб!

пл. уч. Таня Воробій
Ріджайна, Канада.

ПЛАСТОВА ПРИСЯГА

23 травня ц. р. був великим днем для нас юначок з гуртка "Кедрина" у Ріджайні. Юначки Таня Воробій, Тамара Воробій і Марта Казимира склали пластову присягу на український прапор, стали пластунками учасницями і отримали пластові хустини.

На церемонії нашої присяги були присутні новачки з роя "Свшан Зілля" і новачки з роя "Бобри" та батьки пластунів. Присяга відбулася на поляні в гаю, що віддалений понад 20 миль від Ріджайни, по відправах, які служили о. прелат О. Пасічняк та о. прот. С. Кіцюк.

Потім ми мали кілька вільних вправ, бо було холодно, а добрі мамки з Пластприяту запросили нас на гарячий харч, який нам дуже смакував.

Пополудні пл. сеньйори приготували нам цікаву теренову гру. Ми не могли запалити ватри, бо був сильний вітер. Але програма відбулася. Нам було дуже весело і приємно. Ми співали і жартували та відіграли декілька скечів. Перед вечором ми розіхалися додому.

Скоб!

пл. уч. Марта Казимира
гурток "Кедрина", Ріджайна, Канада

УКРАЇНЬСЬКА ПАПСЬКА МАЛА СЕМІНАРІЯ У РИМІ

Уже давно нашій школі дав початок отець Андрій Сапеляк. Було це у Франції в Люрі. Небагато учнів тоді було. Після кількох років перенесли школу до Кастель-Гандольфо в Римі, щоб Семінарія була ближче Папи, і також тому, що треба було нам більшого будинку. Нашу Семінарію підтримує Східня Конгрегація. Спочатку біля неї не було майже хатини, а тепер вона оточена з усіх сторін будинками.

У нашій будинку перебувають також отці Мароніти (араби). Кілька років тому о. Андрія Сапеляка висвячено на єпископа, і він тепер є в Аргентині. Директором семінарії тепер є о. Степан Чміль з Аргентини.

У Малій Семінарії вчать чотирнадцять професорів. Вони є Отці Са-

лезіяни. Кожного року є в семінарії пересічно сто хлопців. Це переважно учні з Європи, хоч уже цього року приїхало три з Канади, а один із США. Наша Семінарія щодня буває на Службі Божій. Тут ми говоримо і нам викладають лекції по-українському. День семінарста починається і кінчається спільною молитвою.

Ми маємо можливість часто бачити Папу і нашого кардинала Їх Блаженство Кир Йосифа Сліпого. Деколи ми ідемо з ним співати Службу Божу. Кардинал Йосиф Сліпий буде тепер біля нашої семінарії український університет.

На вакації ми ідемо на один місяць у гори Альпи, а на другий — кожний до своєї рідні. Наша Семінарія має непогору футбольну

дружину. Цього року вона ще проти нікого не програла. Часто граємо проти італійців, які виходять з нами пересічно: 10:1.

Ми маємо також дуже гарну оркестру під проводом о. Р. Самотей. Два роки тому тут висвячено на священника о. Йосифа Андришина з Франції. Він є першим, що з нашої Семінарії вийшов на священника. Наша школа — це єдина у вільному світі українська середня школа з українською мовою навчання.

пластун Орест Коконівський
Рим, Італія

Примітка Редакції "Юнака": Зпоміж учнів Української Папської Малої Семінарії у Римі маємо 8 передплатників "Юнака", яких оце разом з їхніми іншими товаришами, які — як пише отець директор семінарії о. Степан Чміль, — "радо читають "Юнака" — широ поздоровляємо.

Малі семінаристи з Їх Блаженством Верховним Архiepіскупом Йосифом Сліпим і всіма українськими католицькими владиками перед будинком Української Папської Малої Семінарії в Римі.

Зустріч малих семінарстів з Їх Блаженством Верховним Архiepіскупом Йосифом Сліпим біля монастиря ОО. Студитів у Римі.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЧИТАЛИ?

СМІШНІ СЛЮЗИНИ

написав Микола Понеділок

(Видавництво «Свобода», Джерзі Сіті, 1966 р., 272 сторінок, ціна — \$2.50 в м'якій оправі)

Це вже третя з черги надзвичайно популярна збірка автора гумористичних оповідань «Вітаміни», «Соборний Борщ» (дивись — «Юнак»

ч. 1, 1965 р.) і ліричних розповідей «Говорить лише поле». У «Смішних слюзинах» описані різні переживання автора та думки з приводу буденних пригод, які притрапились людині із зламаною ногою. Подібне буває в житті багатьох — та мало хто вміє їх зазримити, пережити та по-мистецькому описати.

Микола Понеділок милується народними висловами, приповідками; вони дають спеціальне забарвлення і посмак його збірці.

Бажаємо Вам веселого читання!

НОВИЙ ТЕАТР НТ

ВЖЕ ВІДБУЛАСЬ ПРЕМ'ЄРА

НОВОГО ТЕАТРУ В НЬЮ-ЙОРКУ

У березневному числі нашого журналу ми згадували про постанову «НОВОГО ТЕАТРУ» в Нью-Йорку. Режисером і серцем цієї групи є Володимир Лисняк. У квітні відбулась прем'єра НОВОГО ТЕАТРУ, а саме відіграно п'єсу Лесі Українки КАМІННИЙ ГОСПОДАР. Подаємо кілька сцен із цієї прем'єри, які світлив п. Славко Новицький.

Двобій між Дон Жуаном (Володимир Лисняк — з права) та Командором (Ігор Шуган — з ліва, чоловіком Донни Анни (Лариса Кукрицька — посередині).

Рідна сестра Лесі Українки, Ісидора Косач-Борисова, серед артистів (сидить). Стоять з права до ліва: Оля Кириченко, Володимир Лисняк, Лариса Кукрицька, Ігор Шуган, Володимир Змій.

Масковий бал в домі донни Анни.

ВИСЛІДИ ЗМАГУ ЮНАЧОК У США

ГРУПА 12 - 14 ЛІТ

32 курінь, гурток ЄВШАН - ЗІЛЛЯ — Сиракузи —	660 точок
40 курінь, гурток СОЛОВЕЙКИ — Боффало —	397 точок
30 курінь, гурток ЧЕРВОНОШИЙКИ — Нью-Йорк —	377 точок
Самостійний гурток ВОЛОШКИ — Лорейн —	213 точок
38 курінь, гурток ЧОРНОМОРСЬКІ МЕВИ, Пассейк —	180 точок
8 курінь, гурток САРНИ — Гартфорд —	170 точок

ГРУПА 15 - 17 РОКІВ

34 курінь, гурток ЛІСОВІ МАВКИ — Сиракузи —	318 точок
22 курінь, гурток РУСАЛКИ — Трентон —	169 точок

Вітаємо переможців!

Минулий рік пройшов у США під гаслом — «ПЛЕКАЙ ТА-ЛАНТ, ШУКАЙ ЗНАННЯ. ЩОБ ВИВЕЛИ ТЕБЕ НА СПРАВЖНЄ ВЕРХОГІР'Я».

Під тим кутом також проходив міжгуртковий змаг: власна творчість, іспити вмілости, газетки, прогулянки. Тут подаємо висліди тих гуртків, які здобули найвищі точки:

МАНДРІВКА - ФОТОСПОМИН

Це ж уже рік минув, а здається — було це лише вчора... Переглядаю знімки із веселих днів — днів таборів. Пригадуються часи "Лісової Школи", пригадуються друзі з усіх усюдів.

1 Ось ми збираємось на мандрівку. Булавний говорить по радіо із табором, а я — роблю знімки...

2) Мандруємо повз потічок. Зупинилися. Треба спр-вдити маршрут на мапі.

3) Вкінці вийшли з лісу на дорогу, знову ж — компас і мапа — за те все дістаємо точки! Дехто вже "спух", але дорога ще далека.

4) Ну, нарешті заслужений відпочинок! Десять хвилин лише! Час відпочинку минув — пора в дальшу дорогу. Вставати!

Ну і ось, по всіх пригодах, ми повернулись щасливо до табору. Гутірка.

6) Чи не весело було? Господи, це вже рік тому! А тепер — нова пора, нові табори, нові мандрівки... Кладу на полицю фотоальбом... Напевно цього року побільшиться він знову цікавими знімками з таборових пригод...

Пл. розв. Орест Баранський
Йонкерс, США

ШЕРЛОК ГОЛМС

король детективів

Сьогодні трохи інакша історія Шерльока Голмза...

Ось жили-були собі у Чорному Лісі, на Чорній Горі добродушки. Займались вони шевством, і стільки черевиків шили вони, що вирішили закласти цілу фабрику взуття... І були знані черевики і чоботи марки «Добродушки» по цілому світі!

Але враз почалась біда: з усіх-усюдів почали повертатися черевики; люди писали: «Ці че-

ревики подерті, прошу повернути мені гроші!»

Зажурились добродушки... Що сталося? Перевірили свою фабрику — здається все в порядку... Робота солідна, а цілу фабрику пильнував величезний собака-сторож так, що напевно ніхто із чужих людей туди не дістанеться!

Не могли додуматись добродушки, у чому ж біда? Вирішили покликати славного детектива, Шерльока Голмза, щоб розв'язав їм їхню проблему.

1. Приїхав Шерльок Голмз. При брамі фабрики зустрів його сам найбільший начальник із злющим сторожем-собакою...

2. Спершу начальник завів Шерльока Голмза в кімнату; «Ось тут ці всі черевики, що їх нам повернуто! Я не розумію — наші черевики найкращої якості, а ці всі подерті!» — показав він на височенну гору подертих черевиків.

3. Почали оглядати фабрику. «Ось тут є відділ, у якому крають шкіру на черевики» — пояснював начальник.

4. «А тут у покрайній шкірі працівники роблять дірки. Потому у відділі шиття ці черевики шинють».

5. «О, а тут — це наше найбільш модерне уліпшення» — пояснював гордий начальник добродухів — тут спеціалісти від перевірки якості випробовують вибрані черевики. І, уявіть собі, вони так можуть бігати в черевиках цілий рік, а черевики все ще не зносяться!»

6. «А тут наш склад. Він сторожений мов те золото! Ніхто до нього не дістанеться. Бровко, наш сторож, пильнує черевиків, як ока в голові... Ну, скажіть мені, Голмзе, що діється з нашими черевиками???»

7. Шерльок Голмз задумався. Скинув блюзку, закачав рукави. На великій таблиці нарисовав схему фабрики. По 15 хвилинах вигукнув: «Алеж начальнику! Справа дуже проста, елементарна! Я вже знаю, чому ваші черевики повертаються подерті!»

Дорогі читачі! Чи Ви такі розумні, як Шерльок Голмз? Чи знайдете розв'язку? Якщо ні, то дивіться на сторінці 28

СПОРТ

СВІТОВИЙ РЕКОРД

Було це в Саскатуні в літі 1960-го року. До Саскатуна з'їхались атлети Канади на канадські легкоатлетичні змагання. Нагорода для найкращих — поїздка до Риму на Олімпійські Ігрища.

Багато змагунів брало участь у бігу на 100 метрів. Змагун Гері Джером виграв один півфінал у часі 10.8 секунд. Але, коли їв обід, дізнався, що його противник, Джордж Шот зі Саскатуна, здобув новий канадський рекорд — перебіг 100 метрів за 10.2 секунд.

Джером, почувши це, сказав: «Як він може за 10.2 секунд, то я можу за 9.9 секунд!» Увечері у фіналі він перебіг сто метрів у найкоротшому часі у своєму житті — 10.0 секунд, здобуваючи світовий рекорд.

ЧИ ЗНАЄТЕ, ЩО:

● Олімпійський чемпіон в Римі та Токіо Мілер Снел під час тренінгу біг по 100 миль на тиждень.

Олімпійський чемпіон бігун — Мілер Снел.

● Українець Валерій Брумел, двічі олімпійський чемпіон, скочив 14 інчів вище себе (Сім стіп, п'ять інчів). Одного разу скочив він до кошика від кошівки, який висів 10 стіп понад долівкою. Брумел доторкнув кошик правою ногою!

Українець Валерій Брумел
скакун — олімпійський чемпіон.

● Бігун Бобі Морев, який здобув нагороди в 100 та 200 метрових бігах на олімпіаді в Мельбурні (1956 р.) мав при бігу крок на 9 стіп, та 4 інчі.

подав: Крилатий

ПОЗИЧКИ

✱ на студії ✱ на подорожі ✱ на авта
✱ на човни ✱ і на всякі інші щоденні потреби.

**НА ДЕШЕВІ ВІДСОТКИ
ТА
НА ДОГІДНІ СПЛАТИ
уділяє**

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ“**

В НЬЮ-ЙОРКУ

**Self Reliance (N. Y.) Federal Credit Union
98 Second Ave., New York, N. Y., 10003
Telephone: GR 3-7310**

Вадим Литвиненко

СОНЯ

Дівчинку звали Сонею, і вона була таки соня-соня. Вона прокидалася, коли сонце підіймалося вже над верхів'ями дерев, протягувало гарячі промені у вікно і кувало її волосся та сліпило очі.

Соні ставало гаряче.

Вона, мружачись, розплющувала очі, і їй здавалося, що сонце сміється з неї, говорячи:

— Ой, ти, Соню, ти — соня-соня.

Соня червоніла.

Учора Соня вирішила:

— Зроблю так, щоб сонце мене називало Сонею, а не дразнило сонею-сонею.

Устала сьогодні Соня рано...

Умилася, полила грядки в саду і тільки тоді побачила, що з-за горбочка підіймається сонце і усміхається. Соня усміхнулася йому.

Але раптом сонце засоромилося. Соня побачила, що воно почервоніло.

— Сонечку, — звернулася Соня, — не бійся, ти не заспало: просто я встала сьогодні рано і завжди так буду прокидатися.

ЯК МАВПА ПЕРЕСТАЛА ДРАЖНИТИСЬ

Дурна мавпа любила кривити морду і дразнитися. Побачить тигра і кричить з гілки баобаба:

— Гей, кішко смугаста! Няв! Няв!

А в слона з ехидством питає:

— Не розумію, де в тебе хвіст? Мабуть, спереду і ти ходиш задом наперед. Дивись, не наступи на нього.

А носорога допікає:

— Навіщо тобі ріг на носі? Ні до чого він там. Зміни його або не показуйся на очі. Ти мені не подобаєшся.

Звірі нічого не відповідали мавпі. Вони були розумні звірі.

Але одного разу зустрівся їй такий же дурень, як і вона, папуга.

Мавпа скривила морду і кричить йому:

— Скажи: я дурень!

Папуга вирячив очі і кричить:
 — Скажи: я дурень!
 — Не будь папугою! — розгнівалася мавпа.
 — Кажи, що наказую!
 Папуга настовбурчився:
 — Не будь папугою! Кажи, що наказую!
 — Я не папуга, — закричала мавпа! — Я тільки мавпою можу бути.
 — Я не папуга! Я тільки мавпою можу бути!
 — кричить папуга.
 «З ним не домовишся, — подумала мавпа,
 — його потрібно налякати».
 І вона скрикнула:
 — Позад тебе гадюка!
 Папуга махнув крильми, підскочив і закричав з усієї сили:
 — Позад тебе гадюка!
 — Де? — вигукнула мавпа і впала на землю.
 Та прямо в калюжу. Від переляку в неї мову відібрало.
 Правда, потім знову почала вона плескати язиком, але дражнитися вже боялася, не хотіла знову в калюжу впасти.

ВЕРБЛЮД

Осел, побачивши верблюда, загарлав:

— Іа-іа-іа-іа-іа! Який ти поганий! В тебе аж два горби!

— Я найвродливіший у світі! — промовив верблюд.

— Хто тобі про це сказав? — здивувався осел.

— Верблюдиша моя.

— Іа-іа! — загорланів осел. — Вона сама потворна.

— І моя верблюдиша найвродливіша в світі. Правда, у бідненької всього-на-всього один горб.

— От бачиш, — зрадів осел, — у неї горб.

— Так, тільки один горб, — засмучено промовив верблюд, — а в пустелі їй дуже пригодився б і другий. Так вона ще схуднути може. У нас горб — комора.

СТРУСЬ

— Струско, чому ти голову в пісок заховав? — питає антилопа.

— Хіба ти не чуєш, лев зовсім близько ричить.

— То давай швидше втечем!

— Тікай сама. Мені ліньки. Ногги втомляться.

— Але, струско, лев тебе зість.

— Мені ж не видно буде. Я голову в пісок заховую.

1. ТРИ ХОДИ

На столі лежать 6 шашок в ряд поперемінно — чорна, біла, біла, чорна і т. д. Справа або зліва залишено вільне місце не більш як на чотири шашки.

Треба перемістити шашки так, щоб зліва були всі білі, а за ними всі чорні. При цьому переміщати на вільне місце треба зразу дві шашки, що лежать поряд, не змінюючи їх порядку, в якому вони лежать.

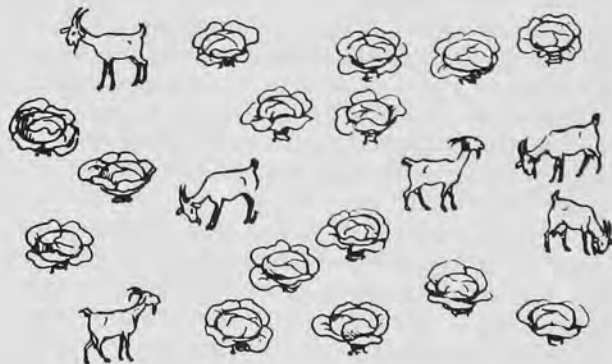
Для розв'язання досить зробити три переміщення-ходи.

Якщо нема шашок, то можна використати монети або вирізати кружечки з картону.

2. ВІДДІЛІТЬ КІЗ ВІД КАПУСТИ

Спробуйте відділити кіз від капусти, провівши три прямі лінії. Щоб не перемальовувати малюнок на окремий аркуш, можна спицями для в'язання або тоненькими дротиками спробувати відділити кіз від капусти.

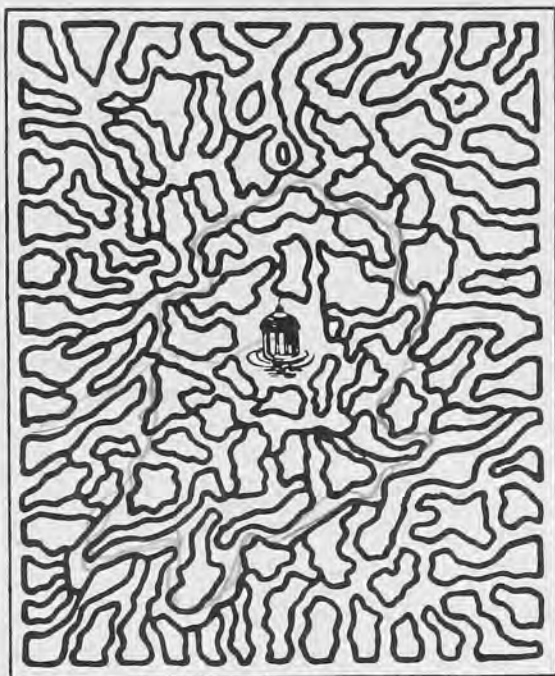

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК
 із числа за червень 1966

дивись стор. 28

ЛЯБІРИНТИ

Лябіринт — це грецьке слово. Так у Стародавній Греції та Єгипті називали приміщення із складними, заплутаними ходами, з яких важко було знайти вихід. Такі ходи переважно робили у великих будовах або підземеллях для того, щоб приректи посаджених туди людей на безнадійне блукання по мережі коридорів, переходів, заль, доводячи їх до загибелі від голоду. Таким був, наприклад, легендарний лябіринт на острові Крета.

ЛЯБІРИНТ

За стародавніми грецькими мітами цар острова Крети Мінос звелів відомому архітекторові тих часів Дедалу спорудити на острові величезний лябіринт. Коли такий лябіринт було збудовано, в центрі його посадили страховище Мінотавра із тулубом людини і головою бика. Цар годував це страховище злочинцями. Крім того, через кожні дев'ять років атеняни мусили приносити в жертву Мінотаврові сім юнаків і сім дівчат.

Щоб звільнити народ від таких жертв, атенський герой і засновник Атен Тезей вирішив дійти до центра лябіринту і вбити жорстоке страховище. Допомогти в його благородному вчинкові викликала дочка Міноса — царівна Аріадна: вона дала героєві клубок ниток і меч.

Ідучи в числі семи юнаків для чергового жертвоприношення, Тезей непомітно розмотував клубок ниток. Убивши Мінотавра, герой по залишеній нитці знайшов вихід з лябіринта і вивів на волю решту приречених.

Тільки рятівна нитка Аріадни допомогла Тезею вибратися на волю, бо переходи лябіринта начебто були такі заплутані, що сам його творець не зміг знайти з них виходу.

Інші давні лябіринти мали мету охороняти могили царів, захищати їх від злодіїв. Гробницю розміщували в центрі лябіринта так, що якби зажерливому шукачеві захованих скарбів навіть вдалося дістатися до них, він не зміг би знайти дороги назад.

Стародавні люди вважали, що, коли шляхи лябіринта достатньо заплутані, знайти вихід з них немає ніякої можливості. Проте, це не так. Можна довести математично, що безвихідних лябіринтів побудувати не можна. Але це ще не все: не тільки з будь-якого лябіринта можна знайти вихід, а можна обійти всі численні його закутки, не проминувши жадного і все ж таки потім вийти з нього. Треба лише взятися за розв'язання цієї задачі, дотримуючись певної системи і з певною завбачливістю.

У наш час існують надійні правила подорожей по лябіринтах. Вони нескладні. Перше правило полягає в тому, що увійшовши в лябіринт, ідуть першою-ліпшою дорогою, поки не зайдуть у тупик або до перехрестя. Якщо прийшли в тупик, повертаються назад, і два камінці біля виходу з нього будуть показувати, що цей коридор пройдено двічі. Коли ж підходять до перехрестя, то йдуть далі будь-яким коридором, щоразу помічаючи камінцем шлях, по якому пройшли, і шлях, по якому прямують далі.

У другому правилі сказано: дійшовши новим коридором до такого перехрестя, де вже побували раніше (це видно по камінцях), одразу ж ідіть назад, поклавши в кінці коридора два камінці.

Нарешті, третє правило вимагає, щоб, прийшовши на перехрестя коридором, по якому вже раз доводилося йти, позначити шлях другим камінцем і йти одним з коридорів, яким ще жадного разу не доводилося йти. І якщо такого не виявляється, вибирають коридор, біля входу в якому лежить лише один камінець (тобто коридор, пройдений тільки раз).

ЛЯБІРИНТ

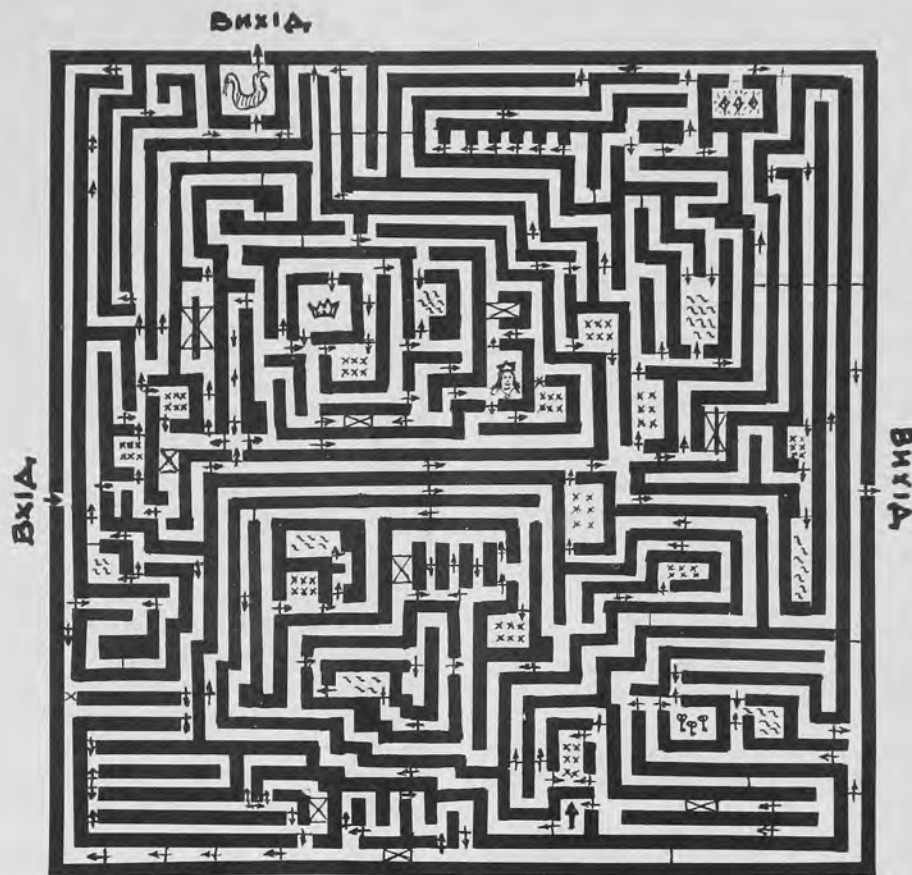
Додержуючись цих трьох правил, можна двічі обійти, тобто туди й назад, усі коридори лябіринта, не проминувши жадного закутка, і вийти на волю. Вам не доведеться блукати справжніми лябіринтами. Але ви можете здійснити та-

ку подорож на малюнку.

Тут подано два лябіринти. Спробуйте знайти в них найкоротший шлях до центра. А потім можете взяти складніше завдання: пройдіть до центра і назад, обійшовши всі звивини лябіринта.

ЗАГАДКА-ГРА

ЛЯБІРИНТ

На далекому острові, за семи морями, за семи горами стоїть старовинний замок... Хто відважний до нього зайти? А в ньому багато, багато дорогоцінностей: золота корона, яка дає силу володіти над світом, чарівний меч, яким переможеш кожного ворога, дорогі — перли-самоцвіти, дорожчі за всі багатства світу... І найбільший скарб: прекрасна князівна, ув'язнена в тому замку чародієм-волхвом.

Не один відважний молодець пробував здобути ті чарівні скарби, але замість того розстався із життям своїм. Бо в замку скарбів стережуть отруйні змії-гадюки, злющі леви і тигри та лютий змії-дракон. Повно там перешкод бездонні ями, в які може впасти неуважний, глухі кутки і закутки, в які можна зайти, але ніколи більше з них не вийти... У темних коридорах замку є багато залізних дверей; одні з них легко відчинити, але інші можна відчинити лише з одного боку; ще інші взагалі зачинені. Але є в зам-

ку таємна кімната, із трьома золотими ключами: кожний з них може відчинити одні, (але лише одні) двері.

**Чи готовий ти спробувати і свого щастя?
Пам'ятай:**

Якщо увійдеш у лябіринт, не зможеш вийти; або якщо тебе з'їсть лев чи змії, укусить гадюка чи впадеш у пастку-яму, то ти пропав і програв своє життя...

Якщо ж вийдеш звідси живим, то ти вже виграв — одну точку.

Якщо ж вийдеш і ще матимеш із собою чарівний меч, дістаєш додаткову точку. Також по одній точці дістанеш за самоцвіти (скарб) і за чарівну корону.

За визволення ж князівни дістанеш аж дві додаткові точки. Себто, можеш дістати найбільше 6 точок разом.

- — двері відчинені.
 — стіна, якої, очевидно, не можна перейти.
 — двері, які можна відчинити лише в сторону стрілки, в другий бік вони замкнені, можна відчинити лише золотим ключиком.
 — двері зачинені в обидві сторони, можна відчинити лише золотим ключиком.
 — скарб: самоцвіти-перли.
 — князівна.
 — чарівна корона.
 — чарівний меч, якщо його маєте, то можете іти крізь клітку із левами і тиграми.
 — три золоті ключі, кожним з них можна відчинити одні двері, але раз якимсь ключем відчините якісь дварі, то ключ мусить залишитися в тих дверях.
 — змій-дракон, якщо до нього зайдете, то він вас з'їсть, навіть чарівний меч нічого не допоможе, хібащо маєте зі собою чарівну корону і даєте йому її в окуп, тоді він вас пропустить.
 — клітка із левами і тиграми, якщо до них зайдете, то вони вас з'їдять, хібащо маєте чарівний меч, тоді леви вам не страшні!
 — гадюки, якщо увійдете в їхнє лігво, то ви пропали, і нічого вам не допоможе, навіть чарівний меч.
 — бездонна яма — пастка на необережних, упав туди і пропав.
 — через бездонну яму перекладено кладку, але вона така тонка і слабка, що якщо хочете через неї перейти, то мусите залишити все, що здобули.

Уклав ЛО, Сіроманець

ЦІКАВЕ З ПРИРОДИ

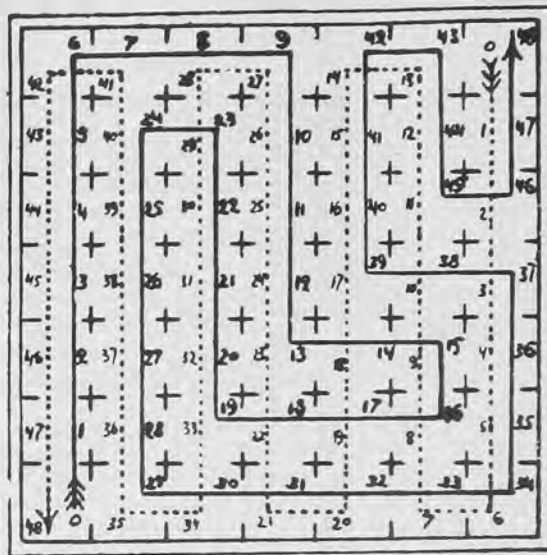
ДВОБІЙ ІЗ ЯСТРУБОМ

Це сталося в селі Ульяник, в околицях югославського міста Беловар. Гуска зі своїми гусятами паслася в садку. Несподівано з високости на пташат каменем упав яструб. Але гуска не злякалася, а як вірна мати кинулась із сичанням на хижака, схопила його за горло і почала бити крильми. На допомогу їй поспішив гусак. Після короткої боротьби гуси вбили яструба.

ХОДА ТА З НАЖЕР'ВЕОУ

із числа за червень 1966

1. ЛЮДИНА І ЛЕВ

На малюнку ви бачите обидва шляхи. Шлях людини зазначено грубою лінією, а лева — пунктиром. Дрібненькі цифри зазначають кількість «переходів» і дають змогу пересвідчитися, що до жадної камери людина й лев не заходили одночасно (тобто, після однакової кількості «переходів»).

Це розв'язання не є єдине. Можливо, що ви знайдете ще й інші.

2. БЕЗЛІЧ ШЛЯХІВ

51,480 шляхів.

РОЗГАДКА ДО «ШЕРЛЬОКА ГОЛМЗА»

(з цього числа із сторінки)

Чи не очевидно, чому черевики були подерті???

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД «ЮНАКА»

Українська гуртівня споживчих товарів
в Торонто "УВА" з приводу розподілу
річної надвишки

	\$ 100.00
п. Ірина Городоловська, Чикаго	20.00
Пластова Станиця, Честер, США	10.00
пл. уч. Олекса Лабунька, Філадельфія, США	5.00
пл. уч. Стефан Кущнір, Філадельфія, США	2.50
пл. юн. Віра Пруць, Вестмонт, США	2.00
пл. сен. Оксана Генгало, Філадельфія, США	2.00
Пластова Група, Акрон, США	2.00
пл. юн. Юрій Плотича, Торонто	1.50
пл. юн. Лідія Сунак, Монреаль, Канада	1.00
пл. юн. Юрій Сторощук, Ошава, Канада	1.00
пл. юн. Олександр Стадник, Едмонтон, Канада	1.00
пл. сен. Андрій Тершаковець, Торонто —	
замість квітів на могилу сл. п. пл. сен. П. Веприка	10.00

Разом в цьому списку 158.00

Замість квітів та вінків на могилу
сл. п. ПЕТРА ВЕПРИКА

пл. сен. кер. та кол. старшини УСС
склали його прятелі і члени осередку
праці УПС в Торонті добровільні по-
жертви на видавництво пластових
журналів загальну квоту 105 доля-
рів, з чого приділено на Пресовий
Фонд «ЮНАКА» 35.00 долларів.

ОЩАДЖУЙТЕ І ПОЗИЧАЙТЕ

в кредитівці
УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

САМОПОМІЧ

в Філадельфії

- Особисті позики на купно домів і авт
- Студійні позики зі сплатою ратами аж після закінчення студій.
- Телефон: ГЛ 5-8770

4814 N. Broad St. Philadelphia, Pa., 1940

ВЕСЕЛКА

144 Друга Евеню в Нью-Йорку
(в Пластовому Домі)
Tel.: ORegon 4-9576-79/98

відкрита щодня від вчасного ранку до пізньої ночі.

- * Зимні і теплі перекуски, сніданки, полуденки
 - * содові води
 - * морозиво
 - * солодоші — теж вибагливі, імпортовані
 - * шкільне і канц. приладдя
 - * українські і чужомовні часописи.
- «Веселка» є улюбленим місцем зустрічей нашої молоді!

ОДИНОКА ПЛАСТОВА КРАМНИЦЯ В КАНАДІ

ПЛАЙ

продає

- книжки — шкільні підручники — мо-
литовники — часописи — журнали — об-
рази; ● різьбу — рами до образів — ке-
раміку — вишивки — полотно і нитки до
вишивання; ● дитячі іграшки — спортове
приладдя — таборовий виряд; ● солодоші
— содові води; ● пластові однострої. від-
знаки і т. п.

● Кооператива «ПЛАЙ» приділює щоріч-
но зі свого зарібку більшу пожертву на
пластові цілі.

PLAY - COOP. LTD.

768 Queen St. W., Toronto 3, Ontario

Хто з вас подорожує

О літаком О кораблем О поїздом О автобусом
у Канаді чи поза Канадою повинні купити подо-
рожний квиток і одержати безплатно ВСЯІ ін-
формації

в українськiм подорожнiм бюрi
Маркіяна Когута і Дарії Залозецької

BLOOR TRAVEL AGENCY

1190 Bloor St. West — Toronto 9, Ont.
Telephone: 535-2135 & 535-2136

Пластуні і Пластунки в Монтреалі!

ВСІ СВОЇ ОЩАДНОСТІ СКЛАДАЙТЕ
в Кредитівці

УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ КАСА

а вони з відсотками придадуться Вам в часі
Ваших студій. По інформації голосіться в Цен-
тралі при вул. 120 Дюлут схід, або телефонічно
845-8365 в урядових годинах. Щоденно: від 10-ої
ранку до 2-ої попол. і від 5-ої до 8-ої веч. В су-
боти: від 12-ої до 3-ої попол.

Увага!

Увага!

Передплатники «Юнака»,

ПЕРЕДПЛАТУ

можна тепер вплачувати в То-
ронті в пластовій кооперативі
«ПЛАЙ», а в Нью-Йорку в пла-
стовій крамниці — «МОЛОДЕ
ЖИТТЯ». Річна передплата для
Канади та США є тепер 5 дол.

Друкарня-ПЕРЕПЛЕТНІ

КИЇВ

KIEV PRINTERS LTD.

686 RICHMOND ST. W.
TORONTO, ONTARIO

виконує
всі
друкарські
і переплетні
роботи

- ОДНО І БІЛЬШЕКОЛЬОРОВІ
- НА АВТОМАТИЧНИХ МАШИНАХ
- ЛІТОГРАФІЧНІ РОБОТИ (ОФСЕТ)

27 РОДІВ СМАЧНОГО ХЛІБА

а крім того

РІЗНОРОДНІ КАЛАЧІ І БУЛОЧКИ

випікає щоденно для Вас і Вашої родини відома
в Торонті й Онтаріо пекарня

2-20 Fraser Ave. Toronto, Ont.

Phone: LE 6-1196

Нормально банки платять за ощадності
3 відсотки. За Виші ощадності **НА СПЕ-**
ЦІАЛЬНОМУ ЮНАЦЬКОМУ КОНТІ в на-
шій кредитівці одержите: **5 1/2 %**

ЩАДІТЬ МІСЯЧНО
по 5.00 доларів
а після 5 років одержите

343.00 дол.

СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ
в українській кредитівці

"БУДУЧІСТЬ"

КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА В ТОРОНТО
140 Bathurst St. Toronto 2B, Ont.

Українська пекарня

The Future Bakery
якої власниками є

АННА і пл. сен. РОМАН ВЖЕСНЕВСЬКІ
випікає

ЗДОРОВИЙ І СМАЧНИЙ ХЛІБ
і всякі інші печива

735 Queen St. W. Toronto, Ont.

це прикмета кожного доброго пла-
стуна та кожної доброї пластунки.

ПЛАТУНИ Я ПЛАТУНКИ

Складайте Ваші ощадності в найбільшій
і найстаршій в Торонті Кредитівці

Українська Кредитова Спілка

297 COLLEGE ST. — TORONTO 2B, ONT.

КУПУЙТЕ

ФАРБИ ДО МАЛЮВАННЯ ДОМІВ

★ порцеляну та скляні вироби ★ кухонний по-
суд ★ ремісничі знаряддя ★ всякі залізні това-
рі в українській крамниці ПЕТРА ГОЛОВАТОГО
(При перехресті вулиць Дандес і Дафферин)

FEDERAL HARDWARE

1475 Dundas St. W. Tel.: 536-3826

Пластун Ти, юнак?
ОЩАДНІСТЬ — Твій знак!
Щадити щоденно учись!
Як будеш студент,
Той даляр, той цент
Тобі допоможе колись
Здобути знання, прожиток, ім'я!

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ“ У ЧІКАГО

2331 West Chicago Ave. — Chicago 22, Ill.

Увага! Увага!

«Юнака» треба не лише передплачувати, але й
докладно читати, до нього дописувати, приєдну-
вати йому передплатників і збирати пожертви
на його пресфонд.

Чи Ви вже вирівняли передплату?